

Directa

setmanari de comunicació

Núm 300 9 de gener de 2013

Receptes d'estalvi

Gaudeix
estalviant
i cuinant
al teu gust

Importants aspectes
d'importància...

...del món
de la cuina que
troumfa a la varna

Punyalada a les pensions

La pèrdua de poder adquisitiu equival
a una mitjana de 436 euros per pensionista

PÀGINES 6,7

 2,3,4

Judici a la cèl·lula
neonazi alemanya que va
assassinar deu persones

 8,9

La vaga indefinida
ressorgeix com a eina
de lluita contra els ERO

 14,15

Més d'un milió de persones
tornen als seus països per
la guerra civil de Líbia

 18,19

Cultura Sound System:
quan les classes populars
tenen veu i vot a la música

ESTIRANT DEL FIL

L'arribada als tribunals del procés contra Clandestinitat Nacionalsocialista, responsable de la mort de deu persones, arriba precedida d'un degoteig d'escàndols que han mostrat la connivència dels serveis d'informació interior alemanys amb l'escena neonazi. Lluny de col·laborar amb la fiscalia, aquests organismes estan boicotejant la investigació i ja se'n demana la dissolució. El cas ha posat de manifest l'existència del racisme institucional i la passivitat a l'hora de combatre la ultradreta.

ALEMANYA // EL GOVERN DE MERKEL NO HA DONAT SUPORT A LA PROHIBICIÓ DEL PARTIT ULTRADRETÀ NPD

Judici a la cèl·lula neonazi que va assassinar deu persones

Clandestinitat Nacionalsocialista (NSU) va cometre deu assassinats entre l'any 2000 i el 2007, nou de les víctimes eren migrants. La investigació ha posat al descobert que la trama comptava amb la col·laboració dels aparells repressius de l'Estat alemany

Bertran Cazorla / Roger Suso
redaccio@directa.cat
@bcr_ / @eurosuso

Aquest 2013 se celebrarà el procés judicial més important contra el terror ultradretà a Europa des del judici a Oslo, el mes d'abril passat, a Anders Breivik. Un any i pocs mesos després que, el novembre de 2011, es destapés la trama neonazi Clandestinitat Nacionalsocialista (NSU), Munic serà l'escenari del judici pels crims d'aquest grup, responsable d'una desena d'assassinats comesos arreu d'Alemanya entre el 2000 i el 2007. Menys una dona policia de Heilbronn, la resta de víctimes eren migrants que treballaven en petits comerços i van ser mortes d'un tret al cap a ple dia. Vuit tenien ascendència turca i un, grega. També s'imputa a l'NSU un atemptat comès en un barri turc de Colònia, l'atac a una comunitat jueva a Düsseldorf, atacs a seus del partit Die Linke, atracaments a bancs i fabricació d'explosius.

Beate Zschäpe, l'única supervivent dels tres terroristes que integren la cèl·lula de l'NSU, és la principal acusada en el procés, però no l'única: fins a sis persones (entre elles, un dirigent del partit neonazi alemany NPD, Ralf Wohlleben, acusat de formar part de l'estructura de l'NSU) han estat inculpades per la fiscalia federal en un procés que enfrontarà Alemanya a una pregunta que l'opinió pública debat des de fa un any i mig: fins on arribava l'entorn de l'NSU? Una cosa sembla clara: desbordava l'escena ultradretana i s'endinsava, a diferència de les accions perpetrades per Breivik, en els aparells repressius de l'Estat.

El judici, que es preveu llarg i mediàtic, arriba després de la polèmica sobre la policia i els Verfassungsschutz (els organismes regionals i federal de Protecció de la Constitució) que, tot i que es dediquen a espionar grups islamistes i d'extrema dreta

i esquerra, no van evitar que l'NSU assassinés i atemptés impunement durant més d'una dècada al país que ha fet del rebuig vers el nacionalsocialisme un dels puntals de la seva cultura pública. El 2012, els presidents del Verfassungsschutz federal i del departament federal d'investigació criminal van haver de plegar, així com els responsables de dos Verfassungsschutz regionals. També ha quedat al descobert que existia connivència entre la cèl·lula neonazi i la divisió d'intel·ligència de l'Estat de Turingia a través de l'agent infiltrat Tino Brandt, que va emprar diners públics per finançar l'escena neonazi de la regió. A més, el Verfassungsschutz de Baviera va pagar fins a 75.000 euros a l'activista hitlerià Kai Dalek per un projecte de xarxa informàtica que usaven l'escena ultra i l'NSU per intercanviar dades sobre estructures antifeixistes. I fins i tot s'arriba al cas que, en un dels assassinats del grup, un agent de la policia política, Andreas T. (àlies *el petit Adolf*), es trobava a l'escena del crim.

La connivència entre l'NSU i la divisió d'intel·ligència de Turingia ha quedat al descobert

Totes aquestes dades han anat apareixent en un degoteig d'escàndols que els mitjans han airejat pressionant una classe política més discreta, fins al punt que l'executiu de Merkel no ha donat suport a la petició dels lands -els governs estatals d'Alemanya- de demanar al Tribunal Constitucional que estudiï la prohibició de l'NPD. L'NSU és l'escàndol policial més sonat de la història de l'RFA, però el terror neonazi no hi és novetat. La Fundació Antonio Amadeu calcula que, entre el 1990 i el 2011, a l'RFA, 182 persones van morir víctimes de la violència ultradretana. ◀

Manifestació en record de les víctimes de l'NSU en el primer aniversari de la descoberta d'aquesta trama neonazi, el 4 de novembre a Berlín

Un informe policial criminalitzava les víctimes

Com que l'assassinat de persones és un tabú fort en el nostre àmbit cultural, cal deduir que l'autor, vist el seu sistema d'actuació, s'ubica ben lluny del sistema de normes i valors d'aquí". Corria l'any 2006 i aquesta suposició xenòfoba era la pista més refinada que tenia la policia alemanya sobre qui podia estar darrere la sèrie d'assassinats que, des de l'any 2000, havia costat la vida a vuit ciutadans d'origen turc i un de grec a l'RFA. Apareixia en un dels informes policials més exhaustius sobre el cas, elaborat el gener de 2007 per vuit policies del departament d'investigació criminal de Baden-Württemberg. 103 planes amb afirmacions com aquesta van servir de poc: aquell any, un nou crim causaria la desena víctima, justament una policia de Baden-Württemberg. Fins el 2011 no es descobriria l'autor: el grup terrorista neonazi NSU. Des de llavors, l'opinió pública alemanya debat si cert racisme institucional va impedir aturar el terror.

L'informe de Baden-Württemberg descarta motius racistes per als crims. "Cal excloure un autor individual o un duo que matés a trets les víctimes sense tenir-hi cap relació, només perquè l'autor les classificués en un col·lectiu determinat, per exemple ètnic". Enlloc d'això, construeix un relat barroc sobre una suposada organització criminal estrangera, basada en un "codi d'honor rígid" que "apunta a una agrupació de l'àmbit oest europeu o sud-oest europeu (fora de l'Europa occidental)", que hauria fet pagar a les víctimes mortals, vinculades a la criminalitat, algun deute obscur. El principal indici era que un dels nou assassinats no tenia papers per residir a Alemanya. Era Yunus Türgüt, un turc assassinat a Rostock el 2004, quan tenia 25 anys. L'informe també criminalitza la resta de víctimes. Totes -diu- tenien en comú "problemes de diners" i "una conducta de vida opaca". B.C.

75.000

La divisió d'intel·ligència de Baviera va pagar 75.000 euros a un activista hitlerià per posar en marxa una xarxa informàtica ultra, exemple del finançament estatal de l'escena neonazi.

182

El cas NSU és el més conegut, però no l'únic. Entre el 1990 i el 2011, 182 persones han mort a Alemanya víctimes de la violència ultradreta, segons la Fundació Antonio Amadeo.

Un dirigent del partit neonazi alemany NPD és un dels inculpats en el cas. Els vincles de la formació amb la cèl·lula terrorista han fet créixer les veus que en demanen la prohibició

DR. MEHMET GÜRCAN DAIMAGÜLER ADVOCAT DE LES FAMÍLIES DE DUES DE LES VÍCTIMES DE CLANDESTINITAT NACIONAL SOCIALISTA (NSU)

“Cal un debat sobre el racisme institucional”

Creu que el procés judicial és ressent del fet que el Verfassungsschutz, és a dir, els serveis d'informació interior alemanys, no col·labori amb la fiscalia?

Naturalment. El Verfassungsschutz sap més del que diu. Sé que s'han destruït moltes actes i estic segur que, si haguéssim tingut aquestes informacions, hauríem pogut fer un pas més gran per aclarir els fets. Els terroristes no han pogut destruir la confiança en l'estat de dret; per això són massa dèbils. Però el Verfassungsschutz sí que ha malmès aquesta confiança.

Què ha fallat en el sistema de seguretat?

El sistema dels confidents, talps i informants ha fracassat. I no estic segur si l'intent d'infiltrar-nos en l'escena neonazi no només ha fracassat, sinó que ha aconseguit l'objectiu invers: que l'escena neonazi, aquí i allà, s'hagi infiltrat als serveis d'informació i hagi aconseguit més informació que no pas la que ha ofert. També trobo inquietant que l'Estat financi l'es-

“Hem tancat els ulls a l'hora de perseguir l'extrema dreta i això no pot ser”

cena neonazi. Ens hem de preguntar si tenim la gent adequada vetllant per la nostra constitució. I aquí vull introduir explícitament el concepte de racisme institucional. Sobre això, no se'n parla mai i cal parlar-ne.

Després de la Segona Guerra Mundial no hi va haver una desnazificació conseqüent. Creu que això pot explicar aquest fenomen?

Hem estat sorprenentment passius quan es tracta de lluitar contra els radicals de dretes. Nosaltres, que durant els anys setanta i vuitanta vam perseguir amb veheència qualsevol comunista o possible comunista, fins i tot a correus, hem tancat els ulls a l'hora de fer el mateix amb l'extrema dreta i això no pot ser. No volem viure en un país on no podem confiar al 100% en cadascun dels nostres funcionaris. Espero que l'afer de l'NSU serveixi de catarsi.

Mehmet Gürkan alerta que a Alemanya hi ha regions que s'autoanomenen 'zones nacionals alliberades' / ROGER SUSO

>> **Entrevista al Dr. Mehmet Daimagüler:**
VIMEO.COM/DIRECTA/DAIMAGULER

El portaveu d'Els Verds a la comissió d'investigació del Bundestag, Hans-Christian Ströbele, va arribar a afirmar que no pot dir amb la consciència tranquil·la a ciutadanes migrants que viuran segures a Alemanya. Ho comparteix?

Jo vaig treballar en una universitat americana. Una estudiant afroamericana que havia rebut una beca per anar a Alemanya i que podia triar entre anar a Dresden (a l'Est) o a Bonn (a l'Oest) em va demanar consell. Li vaig recomanar Bonn, perquè hi ha determinats indrets d'Alemanya que són més perillosos que altres parts del país per a estrangers, punks, gais i lesbianes o demandants d'asil. No és cert que, a Alemanya, tot sigui correcte. Hi ha regions que s'anomenen “zones nacionals alliberades”.

Considera que la reacció de la societat civil davant l'escàndol de l'NSU és ajustada?

En general, les reaccions són més aviat discretes. Hi ha alguns llocs i actes de memòria, però, lamentablement, tot i que caldria, no hem viscut cap gran manifestació en què 10.000 persones hagin dit *Prou!* Necessitem un debat sobre els orígens del racisme i com es pot combatre. Sostinc que cadascú ha d'entendre que això no és una cosa que afecti només els migrants, sinó que afecta tothom. Si no s'entén així, no s'acabarà. B.C. / R.S.

PETRA PAU VICEPRESIDENTA DEL BUNDESTAG I REPRESENTANT DE DIE LINKE A LA COMISSIÓ QUE INVESTIGA L'AFER NSU

“L'esclariment que va prometre Merkel no s'està complint”

Com valora la feina que està fent la comissió d'investigació del Bundestag?

Estic molt contenta amb la feina de la comissió, però gens amb les condicions en què l'ha de fer. No ens han deixat de sorprendre les continuades destruccions d'actes que s'han dut a terme als Verfassungsschutz regionals i al Ministeri de l'Interior del govern federal com els governs regionals no ens faciliten totes les dades que els reclamem. Puc dir que l'esclariment sense miraments del cas, com va prometre Merkel als familiars de les víctimes i a l'opinió pública

de l'RFA el febrer passat -durant l'acte de dol nacional- no s'està complint. L'executiu federal i, especialment, la cancelleria encara posen pals a les rodes.

Pot posar algun exemple d'aquesta obstrucció?

Encara no hem rebut gairebé cap acta del BND, el servei d'espionatge exterior de l'RFA, tot i que les reclamem des del mes de febrer. La comissió parlamentària també ha d'investigar quines relacions internacionals tenia l'NSU i els seus ajudants. Sabem perfectament que hi ha connexions amb

Sud-àfrica i coneixem episodis d'exercicis de tir en altres països europeus. També les connexions amb la xarxa Blood & Honour, en què es van socialitzar els membres de l'NSU i molts dels seus col·laboradors.

Què n'espera del Verfassungsschutz?

Espero que estigui disposat a informar a la comissió d'investigació, però no confio que sigui un organisme reformable. Per Die Linke, és molt clar: el Verfassungsschutz, com a servei d'espionatge, s'ha de dissoldre. R.S.

ESTIRANT DEL FIL

LA LLUITA INSTITUCIONAL ES BARREJA AMB L'ADOPCIÓ D'ESTRATÈGIES PER INTENTAR DIFUMINAR LA IDEOLOGIA D'EXTREMA DRETA

L'amenaça del feixisme creix en una Europa en plena crisi social i econòmica

De l'antic germen neonazi i ultranacionalista, han brotat, arreu d'Europa, experiències antiantifeixistes on, darrere ofertes d'oci, música, esports i defensa de la pàtria, s'amaga tant una ideologia neofeixista, xenòfoba i reaccionària com persones que treballen en xarxa per establir una societat totalitària. En paral·lel, l'auge d'aquests grups s'ha traduït en la presència de representants neonazis a institucions i en l'acostament entre els grups clandestins i violents i els partits ultradretans que participen a les eleccions.

1 ESTAT ESPANYOL

Des del març de 2012, el barri del Clot de Barcelona compta amb un centre social de caràcter feixista. Amb l'obertura d'aquest espai, anomenat Casal Tramuntana, sectors vinculats a la xenòfoba Plataforma per Catalunya (PxC) volen importar a casa nostra l'experiència del moviment feixista italià CasaPound que fonamenta el seu discurs en la crítica al sistema democràtic, a la partitocràcia i al fenomen migratori. A més del local de Barcelona, el màxim impulsor del qual és el regidor de PxC a l'Hospitalet de Llobregat, Alberto Sánchez, la iniciativa s'estén a Castelló a través del Proyecto Impulso i a les comunitats de Madrid i d'Andalusia, on grups del moviment nacionalrevolucionari o identitari –tal com es qualifiquen– impulsen espais similars per estendre la doctrina feixista mitjançant actes lúdics i formatius per a joves. **ÀLEX ROMAGUERA**

3 ITÀLIA

Itàlia és el referent europeu dels moviments antagonistes de dretes, un del neofeixisme que s'ha estès arreu del país amb l'obertura de centres d'ocupacions més, entre les quals CasaPound, també a Roma, on lannone i desenes d'altres despleguen el pensament radical de dretes inspirat en el poeta nord-americà Ezra Pound. Des d'aleshores, CasaPound ha esdevingut un viver per a la formació d'activistes que s'enrolen a Forza Nuova, a Fiamma Tricolore, a Azione Giovani i a altres partits que encarnen la doctrina de Benito Mussolini. A través del Proyecto Mutuo Social, articulen campanyes assistencialistes als barris més necessitats, programen concerts i xerrades per a joves altermundistes i amb un discurs que, sota la defensa de la identitat nacional italiana, integra l'ecologisme, la sobirania energètica, el rebuig a la immigració i altres demandes pròpies del feixisme del tercer mil·lenni. **À. R.**

2 HONGRIA

Hongria, l'ascens electoral del partit neofeixista Jobbik ha estat notable durant els últims cinc anys i s'ha arribat a convertir en la tercera força del parlament. Liderat per Gábor Vona, és un partit legatari de la Creu Fletxada de Ferenc Szálasi i culpabilitza el poble zingar dels problemes del país, la comunitat jueva de la crisi financera i l'esquerra de traïció nacional, a més d'estar lligat a grups parapolicials de defensa i a milícies paramilitars a l'òrbita de la Guàrdia Hongaresa. Tot i que va ser il·legalitzada pels tribunals de Budapest l'any 2009, l'organització segueix en ple funcionament i continua incitant a l'odi contra les comunitats jueves, zingares, homosexuals, eslovaques, romaneses i sèrbies d'Hongria i els col·lectius d'esquerra. Avui, aquesta milícia uniformada s'ha reorganitzat i escindit al voltant dels diversos grups neonazis. Des de 2009, fins a vuit persones zingares han estat assassinades a Hongria per aquests escamots d'assalt en diferents pogroms. El 2011, després d'un atac a la població romaní de Gyöngyöspata, centenars de persones es van haver d'exiliar. El novembre passat, el diputat de Jobbik Márton Gyöngyösi va demanar "Preparar llistes de jueus que formen part de les institucions perquè poden significar un risc per a la seguretat nacional". **ROGER SUSO**

4 GRÈCIA

Divuit diputats al parlament grec i gairebé un 7% dels vots han catapultat el partit nacional-socialista Alba Daurada a la primera plana dels mitjans de comunicació mundials. Un discurs bastit sobre la crítica a la corrupció política, la pèrdua de sobirania a favor de la troika i l'odi vers les persones migrants situen el moviment feixista com a tercera força política del país a les darreres enquestes. Mesures assistencialistes com el repartiment gratuït de béns de primera necessitat i la creació de patrulles pròpies de seguretat ciutadana han fet que el partit guanyi suport entre les classes populars més perjudicades per la crisi econòmica. Darrerament, Alba Daurada ha visitat l'Estat espanyol per estrènyer els seus vincles amb diferents sectors ultres. Sembla que el Movimento Social Republicano (MSR) seria el seu principal interlocutor i amfitrió a casa nostra, tot i que els neonazis grecs també mantenen relacions amb Falange Española, España 2000 i Democràcia Nacional. Una bona prova del creixement i l'expansió del discurs d'Alba Daurada és la creació de la seva filial italiana a la regió de la Llombardia, on ja han obert oficines a cinc ciutats diferents. **DAVID BOU**

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6+7

L'any comença amb la desvalorització de les pensions i l'entrada en vigor de la reforma de les jubilacions

8+9

Les plantilles aposten per la vaga indefinida com a eina de lluita contra l'allau d'ERO emparats en la reforma laboral de Zapatero

POLÍTICA I INSTITUCIONS // FELIP PUIG ÉS NOMENAT CONSELLER DE TREBALL I S'ENDÚ AMB ELL EL SECRETARI GENERAL DEL DEPARTAMENT, XAVIER GIBERT, I LA CAP DE GABINET, JOANA ADELA VALLÈS

La cúpula d'Interior deixa la conselleria per la mala gestió del cas Ester Quintana

El govern de la Generalitat no ha volgut reconèixer les conseqüències de les quatre versions oficials contradictòries en relació a la pèrdua d'un ull de la veïna de la Verneda, però fonts internes assenyalen que Felip Puig ha abandonat la direcció d'Interior per evitar que les investigacions l'obliguessin a dimitir

Jesús Rodríguez
redaccio@directa.cat
@albertmartnez

El 14 de novembre, van negar que hi hagués cap persona ferida greu per les càrregues durant la manifestació de la vaga general a Barcelona. L'endemà, van reconèixer que Ester Quintana es trobava ingressada al servei d'urgències després d'una intervenció quirúrgica de matinada que li havia fet perdre un ull, però desvinculaven el fet de cap actuació dels Mossos, que segons Felip Puig no es va produir. Dues setmanes més tard, parlaven d'una intervenció sense ús de projectils i, pocs dies després,

Joana Adela Vallès, responsable de premsa de Felip Puig, va desqualificar alguns periodistes

arran de l'aparició dels vídeos de Sicom i Russian Today, admetien que es van disparar projectils, però no en el moment i al punt on es trobava Quintana. Aquest cúmul de contradiccions i rectificacions va minar la credibilitat de tota la cúpula d'Interior i Felip Puig va respondre amb el cessament -pretensament voluntari- del

comissari dels antidisturbis, Sergi Pla, aquell que es va fer famós per una entrevista al programa *Salvados* de La Sexta, quan va afirmar que Mahatma Gandhi també hauria estat atonyinat si hagués protagonitzat el desallotjament de l'acampada indignada el 27 de maig de 2011 a la plaça de Catalunya de Barcelona.

Les conseqüències de tot plegat en l'àmbit polític i personal van arribar molt més lluny del que s'ha explicat públicament. Joana Adela Vallès, cap de gabinet de Felip Puig i responsable de relacions amb la premsa, va arribar a desqualificar alguns periodistes durant aquells dies amb frases com: "El Tuitter és molt perillós. N'hi ha que menteixen més que respiren" o "crec que aquesta tàctica de la mentida repetida és vostra. En sou mestres". Aquesta última afirmació feia referència directa a aquest setmanari.

SENSE COMENTARIS

Des del dia de la segona compareixença de Felip Puig -el 13 de desembre al Parlament de Catalunya-, el servei de premsa del conseller no va tornar a fer declaracions sobre el cas Ester Quintana i va remetre qualsevol nova informació a la investigació judicial en curs. En aquest sentit, el magistrat d'instrucció número 11 de Barcelona ja ha dictat diversos autos encaminats a esbrinar l'autor material del tret que va impactar contra l'ull de la

Felip Puig el dia de la constitució del nou Parlament de Catalunya / ALBERT GARCIA

veïna de la Verneda, unes diligències que només contempen l'autoria dels Mossos d'Esquadra com a hipòtesi de treball.

El trencament de la cadena de confiança dins la conselleria no només va suposar la destitució de Sergi Pla, sinó que també va fer que Artur Mas decidís fer un relleu ampli de tot l'organigrama d'Interior. El pes que té Felip Puig dins el sector més sobiranista de CDC va frenar la seva dimissió i l'ha situat com a nou conseller d'Empresa i Ocupació. Xavier Gibert, artífex de l'estratègia sancionadora contra manifestants -més de 300 multes durant l'any 2012- i mà dreta de Puig, també ha marxat d'Interior, així com la cap de gabinet, Joana Adela Vallès. Pel que fa a Manel Prat, fonts del govern assenyalen que s'està buscant un substitut, però que durant les properes setmanes continuarà ocupant el càrrec de

Director General de la Policia. Cal recordar que Prat va assegurar que dimitiria en cas que es demostrés que Ester Quintana va ser ferida pels Mossos.

ESPADALER I MARTÍNEZ

Dos coneguts militants de CiU a la comarca d'Osona seran, a partir d'ara, els encarregats de dirigir la policia catalana. Ramon Espadaler, que va ser conseller de Medi Ambient amb Jordi Pujol i fins ara ocupava plaça de regidor d'UDC al consistori vigatà, serà el conseller d'Interior. Espadaler aterra a la conselleria sense equip ni coneixements en matèria de seguretat, però ha escollit un tècnic en administració com a mà dreta. Josep Martínez Melgares serà el secretari general de Seguretat. Melgares va treballar durant deu anys a l'Ajuntament de Torelló i anteriorment havia estat el secretari del Patronat d'Estudis Osonencs. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

DRETS // EL COL·LECTIU RONDA CRIDA A RECLAMAR LA REVALORITZACIÓ DE L'EXERCICI 2012

Retallada a les pensions fora de la llei

Gemma García

redaccio@directa.cat

@gemma_g_fabrega

Mesos abans d'acabar l'any 2012, la Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada (Fedea) advertia que, si no es congelaven les pensions, l'Estat espanyol no compliria amb l'objectiu de déficit. El Cercle d'Empresaris etzibava que "no tocava" revaloritzar-les. I l'Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmics (OCDE), durant la darrera visita a Madrid, collava el govern espanyol exigint ajustos com la rebaixa de les pensions. Dit i fet. Tot i que Mariano Rajoy va reiterar que no es tocarien, el 2013 ha arrencat sense l'actualització de les pensions contributives -per jubilació, incapacitació, viduïtat i orfenesa-, que afecten directament més de vuit milions de persones a l'Estat espanyol. L'actualització anual està establerta per llei i ja hi ha pensionistes que han tramitat una reclamació a l'Institut de la Seguretat Social (INSS).

El govern espanyol va preveure, a principis de 2012, que l'IPC tancaria l'any amb un increment de l'1%, però finalment s'ha enfilat fins al 2,9%. Ara bé, no s'ha abonat ni s'abonarà una paga compensatòria de 1,9%. Això sumat a la reducció que implica la mesura durant 2013 es tradueix en una pèrdua mitjana de poder adquisitiu de 436 euros per pensionista. Atès que la pensió mitjana estatal és de 836,27 bruts mensuals -864,32 a Catalunya, 768,52 al País Valencià i 764,88 a les Illes Balears-, per a la majoria de pensionistes, la pèr-

dua és significativa. Mentre els partits a l'oposició preparen un recurs al Tribunal Constitucional -amb l'exclusió d'Amair per part del PSOE i UpyD i la conseqüent retirada d'ERC Geroa Bai i Compromís-, l'equip d'advocats del Col·lectiu Ronda fa una crida a les pensionistes a reclamar a l'INSS l'1,9% corresponent a l'exercici 2012 a través d'un formulari penjat a la seva web. Aquest setmanari no ha pogut aconseguir les dades estatals, però, a la província de Barcelona, l'INSS ja ha rebut unes 400 demandes.

La pèrdua de poder adquisitiu de 2012 equival a una mitjana de 436 euros per pensionista

Si bé és cert que no és la primera vegada que es congelen les pensions, mai abans no s'havia executat amb el procediment actual. El maig de 2010, el govern espanyol, aleshores amb Zapatero al capdavant, va congelar totes les pensions, excepte les mínimes i les no contributives. La mesura es va aplicar l'any següent, el 2011. Ara, la diferència -assegura l'advocat de Ronda Miguel Arenas- és que l'actual Reial Decret 28/2012 va entrar en vigor el 30 de novembre, però l'apliquen amb caràcter retroactiu. Per Arenas, "almenys les pensions s'haurien d'actualitzar des del mes de gener de 2012 fins al 30 de novembre, però l'executiu ha decidit situar-se fora de la legalitat vigent". El recurs d'inconstitucionalitat por trigar anys a resoldre's, però, en

canvi, l'advocat assegura que la no revalorització "és un tema de legalitat ordinària i un jutge del social pot donar-hi resposta". En el cas que l'INSS no doni solucions durant els propers tres mesos, presentaran demandes judicials.

A més de la no revalorització, la població pensionista ha patit altres mesures com el copagament sanitari, l'euro per

recepta o les retallades en ajudes a la dependència que endureixen encara més les condicions de vida. A Catalunya, segons el sindicat UGT, el 16% de la gent pensionista es troba sota el llindar de la pobresa. Al País Valencià, segons dades de l'INE, la xifra gairebé arriba al 40%. Però les persones afectades per la congelació de les pensions són moltes més.

Les pensions d'avis i àvies sustenten més de 400.000 famílies a tot l'Estat / ROBERT BONET

Arguments jurídics per rebatre la desvalorització

El 30 de novembre de 2012, el PP va aprovar el Reial Decret 28/2012, que deixa sense efecte l'actualització de les pensions, evitant el tràmit parlamentari i alhora incomplint les següents normes:

Llei General de la Seguretat Social:

Article 48.1.2: Estableix el dret a la revalorització anual de les pensions en funció de l'evolució de l'Índex de

Preus al Consum (IPC), a principis de cada any.

Llei de Classes Passives de l'Estat:

Article 27.1: Estableix per a les funcionàries el mateix dret a la revalorització anual de les pensions en funció de l'evolució de l'IPC.

Constitució espanyola:

Article 9.3: Estableix el principi de

jerarquia normativa, segons el qual les lleis tenen diversos nivells d'eficàcia i una norma de menor categoria no podrà contradir una altra norma de major nivell. Un reglament governamental no podrà contradir una llei. A més, l'article imposa la irretroactivitat de les disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals, la seguretat jurídica, la responsabilitat i la interdicció

de l'arbitrarietat dels poders públics. **Article 14:** Estableix la igualtat de la ciutadania davant la llei i la prohibició de cap mena de discriminació per la condició que sigui.

Article 40.1: Consagra la obligació de l'estat a promoure el progrés social i econòmic

Article 41: Imposa la creació i manteniment d'un sistema de seguretat social. **RAMON SAMBLAS**

El president de la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya, Mario Cugat, subratlla que "les pensions d'avis i àvies sustenten unes 400.000 famílies" a tot l'Estat. Ja n'alertava la Creu Roja en un estudi publicat el mes de juny: "Les persones d'edat avançada donen suport a les generacions més joves, quan tradicionalment havia estat a l'inrevés". El teló de fons és que, segons indica un informe del sindicat de tècnics del Minis-

A Catalunya, el 16% de la gent pensionista es troba sota el llindar de la pobresa

teri d'Hisenda Gestha, un 77% de les persones pensionistes a l'Estat espanyol no arriba a la condició de mileurista. El formulari per reclamar la revalorització també ha arribat a la federació, que el posa a l'abast de sòcies i socis.

Tot i que el col·lectiu més nombros és el de persones jubilades (més de cinc milions a l'Estat espanyol), un dels grups més castigats, amb pensions més baixes, és el de viduïtat, especialment les dones. L'any 2020, quan s'hagi completat el procés d'augment de la base reguladora -del 52% al 60%- que es va iniciar l'1 de gener

de 2012, la pensió mitjana de viduïtat, de gairebé 500 euros mensuals, haurà augmentat tan sols 40 euros. Per a moltes dones, representa l'únic ingrés de la llar.

CAP A LA PRIVATITZACIÓ

Si l'any 2012 va finir amb pèrdua de poder adquisitiu del conjunt de pensionistes, el 2013 va arrencar amb l'entrada en vigor de la reforma específica de les jubilacions, elaborada pel govern espanyol de Zapatero i pactada amb CCOO, UGT i la patronal. La meta per a 2027 és situar la jubilació en 67 anys, fer el càlcul basant-se en els darrers 25 anys cotitzats i exigir 37 anys cotitzats per retirar-se amb el 100% de la base reguladora, un pla que s'anirà implementant progressivament. Fins ara, l'edat legal era de 65 anys, es tenien en compte els darrers quinze anys de cotització i s'exigien 35 anys per cobrar el total. La nova reforma respon a una pretesa crisi del sistema de pensions públic, encoratjada per organismes com l'OCDE. Recentment, l'organització ha recomanat a l'Estat espanyol que endarrereixi la jubilació més enllà dels 67 anys i incentivi les pensions privades.

Fa anys que diversos informes argumenten que el sistema públic de pensions és insostenible. Resulta que molts dels estudis estan signats pels principals

gestors de plans de pensions privats. El 2007, l'estudi *La reforma de les pensions* va ser un dels primers que va obrir el debat sobre la viabilitat del sistema de pensions a l'Estat espanyol. La Federació de Caixes d'Estalvis espanyoles (Funcas) el patrocinava i els exassessors econòmics de Zapatero María Jesús Sáez i David Taguas el van elaborar. L'antecedent se situa tretze anys abans. El 1994, el Banc Mundial va presentar l'informe *Adver-*

El 2013 arrenca amb l'entrada en vigor de la reforma específica de les jubilacions, elaborada pel govern de Zapatero

ting the old age crisis (Advertències sobre la crisi de la vellesa), on suggeria un sistema de pensions amb tres potes: una pública, una privada obligatòria i una privada i opcional. El document explicitava que, per crear el pilar privat, calia empetir el públic. Un any més tard, va arribar el Pacte de Toledo, que a més de separar el pressupost de l'Estat del de la Seguretat Social per evitar que aquesta última financés el primer, també reconeixia la conveniència dels sistemes privats. ◀

"Amb la meua pensió, ajudo una filla que cobra 200 euros"

Francisco Crespín Gómez és un conductor d'autobusos jubilat des de l'any 2001 i viu al barri Batista de Sant Adrià de Besòs. Cobra una pensió de jubilació contributiva, amb la qual ha de fer front a les seves despeses i, a més, ajudar la seva filla, que es troba en una situació laboral precària.

"A mi la revalorització no m'afecta tant com a altres persones perquè compto amb el màxim d'anys cotitzats. Amb la meua pensió, ajudo una filla que, tot i ser llicenciada universitària, només té una feina a temps parcial amb un sou de 200 euros. Al barri, hi ha molta gent que ho està passant molt malament. Hi ha molts pensionistes que reben 500 euros o menys. Si hi afegim el copagament sanitari i l'euro per recepta, s'acaben escanyant. Jo he decidit negar-me a pagar l'euro per recepta. Vull reclamar la revalorització a l'Institut Nacional de la Seguretat Social, també vaig fer-ho contra la congelació que ens va imposar Zapatero el 2010, mitjançant una reclamació conjunta que va impulsar Comissions Obreres. **RAMON SAMBLAS**

"Tinc una pensió molt baixa, no reuneixo el mínim d'anys cotitzats"

Rosario Cunillera Pelaez gaudeix d'una jubilació de caire contributiu des de l'any 2005, encara que és de les que se situa al tram més baix. Viu al barri barceloní de la Sagrada Família. Tot i que actualment no té cap familiar que depengui de la seva pensió, ha estat temporades llargues ajudant econòmicament la seva filla, quan estava a l'atur.

"La no revalorització de les pensions aprovada pel govern m'afecta especialment. Encara que la meua pensió és de caire contributiu, tinc una pensió molt baixa perquè no acumulo tots els anys cotitzats necessaris. De fet, puc tirar endavant gràcies a uns estalvis, però tard o d'hora s'acabaran. A més, una part d'aquests estalvis són opcions preferents que el meu banc em va endossar i no sé si tornaré a veure aquests calés. Conec força gent en la meua situació que sobreviu gràcies a uns estalvis que encara conserva". **R.S.**

Sistema públic en crisi?

Actualment, l'economia catalana i espanyola està destruint llocs de treball i retallant salaris. El sistema de pensions està perdent ingressos. Segons l'economista Elena Idoate, del Seminari Taifa: "No hi ha cap raó per la qual les pensions no es puguin finançar amb altres impostos". Idoate defensa la necessitat que el sistema tributari sigui més progressiu i hi hagi més ingressos per a les pensions. L'economista considera que el dret a una pensió no hauria d'estar vinculat a les cotitzacions laborals, sinó que hauria de ser universal. Davant l'ombra que planeja sobre la viabilitat del sistema de pensions, s'argumenta i es contraargumenta sobre diversos aspectes:

1-A partir de 1995, diversos informes apuntaven la fallida del sistema de pensions pel 2000.

No ha fet fallida, però, ara, alguns estudis apunten el 2030. De moment i en plena crisi, hi ha superàvit de la Seguretat Social (66.000 milions d'euros, equivalent al 6,5% del PIB). El Fons de Reserva, conegut com la guardiola de les pensions, actualment inverteix el 90% del coixí en deute públic espanyol i la resta a Alemanya, els Països Baixos i França, segons el Ministeri de Treball.

2-Representa una despesa inassumible

La despesa en pensions a l'Estat espanyol, amb les darreres dades de 2010, és del 10,7% del PIB, mentre que, a la UE, és d'un 13%. Alhora, l'edat mitjana de jubilació se situa als 63 anys, una de les més altes de la Unió Europea. Segons l'Eurostat, l'espanyol és un dels sistemes més barats de la UE.

3-Per salvar les pensions, les hem de complementar amb plans de pensions privats

Tenen poca rendibilitat, però compten amb desgravacions fiscals. Fins i tot un informe publicat el 2012 per l'OCDE reconeix que els fons privats de pensions espanyols no són rendibles. Entre 2007 i 2011, van perdre gairebé un 4% del seu valor.

4-L'envelliment de la població col·lapsarà el sistema

La recaptació és mitjançant la població activa i, actualment, hi ha un atur creixent i, alhora, el mercat de treball canvia i es necessita menys força de treball per produir el mateix. Com ha apuntat l'economista Miren Etxezarreta, caldrà fixar la mirada en la riquesa produïda més que en la quantitat de persones que la produeixen.

TREBALL // LES PLANTILLES DE CAPGEMINI I IMESAPI TOMBEN ELS ERO RESPECTIUS AMB L'ATURADA TOTAL COM A FORMA DE PRESSIÓ

La vaga indefinida ressorgeix com a eina de lluita contra els ERO

Durant els vuit primers mesos de 2012, es van presentar 23.119 expedients de regulació d'ocupació (ERO), que van afectar 321.944 persones a tot l'Estat espanyol. Les últimes dades de l'atur (les del tercer trimestre de 2012): 5.778.100 milions de persones aturades. 1.665.100 als Països Catalans: el 30%. Lluny de revertir la situació, la reforma laboral aprovada el mes de febrer de l'any passat pel govern espanyol l'ha empitjorada.

Manu Simarro
redaccio@directa.cat
@manusimarro

Allò que pretenia ser una mesura per "aturar, a curt termini, la sagana de destrucció de l'ocupació que està patint Espanya" -segons el mateix text de la reforma laboral- ha esdevingut una arma de precisió en mans de l'empresariat per acomiadar gent o baixar els salaris de les plantilles, tot i que es continuen declarant beneficis. En aquest context, s'ha estès la resistència als centres de treball, on les assemblees i les concentracions s'han intensificat i els postulats comencen a deixar de banda la por per donar pas a respostes més combatives com la vaga indefinida. A la memòria recent, tenim l'exemple de la mineria asturiana, que es va declarar en vaga indefinida contra els plans de desmantellament del sector del ministre Soria, o el dels treballadors de Telefónica que van dur a terme una vaga de fam de 23 dies per exigir la readmissió de Marcos Andrés Armenteros, extreballador de l'empresa acomiadat per baixa mèdica. A continuació, posem el focus sobre tres plantilles que han optat per la vaga indefinida: Capgemini, Alten i Imesapi.

GUANYAR LA VAGA ABANS DE FER-LA

Capgemini s'autodefineix com "una de les companyies més grans de consultoria, tecnologia i *outsourcing* del món". Amb presència a 40 països i un volum de negoci de 9.700 milions d'euros el 2011, l'empresa, que pretenia aplicar una rebaixa salarial, va ensopegar amb l'anunci de vaga indefinida a la meitat dels centres que té a l'Estat espanyol. Feia un any que un ERO havia fulminat el 6% de la plantilla (de més de 4.000 persones) i, ara, l'empresa pretenia abaixar els sous per un valor equivalent a un mes i mig de salari, entre altres mesures. Uns dies abans, les treballadores van rebre un correu on l'empresa es congratulava de l'augment de la facturació -un 17% els últims dos anys- i de les vendes. Davant d'això, CCOO, UGT i CSI-F van convocar

assemblees als centres, amb una proposta d'aturada d'una hora i dos dies de vaga que, als centres d'Astúries, Saragossa i Barcelona, va semblar del tot insuficient. Un treballador de l'empresa que

La solidaritat d'algunes plantilles d'empreses del sector ha estat clau per la victòria a Capgemini

prefereix preservar l'anonimat ho explica en una carta: "Les veus i els crits que es van alçar a favor de la vaga indefinida van arrencar victòries i aplaudiments i el comitè es va veure forçat a escoltar la gent i a organitzar unes votacions el dia

següent, per veure si aquest era el sentiment majoritari de la plantilla". El resultat: amb una participació del 70%, el 60% es va pronunciar a favor de la vaga indefinida. Malgrat aquest resultat tan contundent, l'empresa va rebutjar la negociació, però hi va haver dos factors claus que van fer girar la truita: la solidaritat d'algunes plantilles d'empreses del sector -que van fer concentracions solidàries a la porta de les seus de Capgemini- i la pressió sobre la clientela -que va exigir la retirada de les mesures a l'empresa perquè la vaga indefinida no comprometés el resultat dels projectes en marxa. El 12 de desembre, sis hores abans de començar la vaga indefinida, Capgemini va anul·lar totes i cadascuna de les mesures anunciades. La carta del treballador

Concentració contra l'ERO a l'empresa Alten el 7 de gener a Barcelona / LINO DE VALLIER

ho explica així: "Davant la comunicació de la notícia taula a taula per part dels companys del comitè, els aplaudiments espontanis -i fins i tot alguna llàgrima- van arrencar a totes les plantes. Ho havíem aconseguit!".

SEGUIR L'EXEMPLE

L'experiència d'èxit de la plantilla de Capgemini ha insuflat energia a la resta de plantilles en conflicte del sector. L'últim cas és el d'Alten, una consultoria del sector de l'enginyeria i les tecnologies de la informació que compta amb 15.000 treballadores a catorze països i que té un volum de negoci de més de 1.000 milions d'euros. L'esquema és similar al de Capgemini: l'empresa vol aplicar la nova reforma laboral i, consegüentment, aco-

miadar 141 persones i rebaixar un 10% els salaris de la plantilla. La realitat de l'empresa, però, és que, només durant el primer trimestre de 2012, va experimentar un augment de la facturació del 13%. Després de rebre la carta on s'anunciaven les mesures, els comitès d'empresa van convocar assemblees als centres de Barcelona, Madrid i Valladolid i, de nou, la vaga indefinida es va imposar com a mesura de pressió: el 83% de la plantilla de Barcelona (240 treballadores) es mostra favorable a la vaga indefinida. David Robledo, treballador de l'empresa a Madrid i afiliat a la CGT, apunta una explicació: "No ens deixen cap altra sortida. És l'única manera -o de les poques que tenim- per fer pressió perquè, amb la reforma laboral, no hi ha portes per a la negociació". Igual que en el cas de Capgemini, algunes persones del comitè de Barcelona, afiliades a CCOO, asseguren que l'estratègia passarà per pressionar l'empresa per la via de la clientela. Algunes de les empreses que reben serveis d'Alten són Telefónica, Gas Natural, Banc Sabadell, Agbar o Iberdrola. En aquest sentit, el 7 de gener, un dia abans de començar l'aturada, una cinquantena de persones es van concentrar a la seu de Telefónica del Fòrum, a Barcelona, en solidaritat amb les vaguistes.

La consultoria Alten vol acomiadar 141 persones i rebaixar un 10% els salaris de la plantilla

La reacció de l'empresa no s'ha fet esperar i, segons fonts de la plantilla, els seus comandaments han mantingut reunions amb grups de treballadores per separat amb l'objectiu de sondejar les intencions, tot i que la treballadora no té cap obligació de dir si anirà a la vaga o no. L'empresa també ha emès un comunicat on adverteix la plantilla dels "efectes tan perjudicials" que té la vaga, ja que "genera pèrdua de clients i projectes, disminució de la xifra de producció, augment de les pèrdues econòmiques de la

L'ERO d'Imesapi afecta sis persones del centre de treball de Granollers / JORDI BORRÁS

companyia (...)" . Un escenari que "sens dubte, obligarà l'empresa a prendre mesures més dràstiques". El comunicat, on Alten arriba a qualificar la vaga d'"abusiva", ha provocat uns efectes contraris als desitjats i ha encès els ànims de les plantilles.

VICTÒRIA 36 DIES DESPRÉS

A Granollers i a les Franqueses del Vallès, feia 36 dies que els fanals s'encenien de dia i els carrers quedaven a les fosques a plena nit. 21 persones de la plantilla de l'empresa Imesapi han arribat a un preacord amb l'empresa després de més d'un mes en vaga indefinida per protestar contra l'ERO temporal que l'empresa havia posat sobre la taula. Imesapi és una empresa del Grupo ACS (Florentino Pérez) dedicada al manteniment d'espais o béns públics, com ara edificis de l'administració, clavegueram, carreteres o enllumenat. El 19 de novembre, va presentar un ERO temporal per sis mesos que, en el cas de Granollers, afectava sis persones. Com en els casos anteriors, quan l'empresa va presentar la proposta, les reaccions van ser diverses, però, als centres de Barcelona, Granollers i Tenerife, hi va haver una mateixa resposta: no volem que es constitueixi la mesa negociadora. Quan ho va fer, les assemblees dels centres van votar anar

cap a la vaga indefinida. Pel camí, CCOO i UGT han pactat amb l'empresa a escala estatal i han aconseguit reduir una setantena del nombre d'afectades (de 320 a 250 persones aproximadament). A Tenerife, les treballadores han arribat a un acord amb l'empresa i, a Barcelona, l'empresa ha acomiadat quatre treballadors acusant-los d'haver fet sabotatges contra les instal·lacions i la vaga indefinida s'ha desinflat. 36 dies de resistència a l'embat

La plantilla d'Imesapi Granollers atura l'ERO després de 36 dies en vaga indefinida

empresarial a Granollers, però, han donat resultat i allò que l'empresa anomenava "escenari no apte per a la negociació" (en referència a la vaga indefinida) ha esdevingut l'eina que els ha fet cedir, al final, a cercar una sortida negociada. Fins aleshores, l'empresa desafectaria els sis treballadors afectats per l'ERO a Granollers i les negociacions se centraran en trobar alternatives, amb les propostes del comitè de vaga sobre la taula. La vaga ha aconseguit dues coses més. La primera, que l'empresa reconegui la CNT-AIT, on estan afiliades

moltes de les persones d'IMESAPI Granollers, com a interlocutora vàlida. La segona, que l'Ajuntament de la ciutat s'hagi compromès a donar viabilitat als llocs de treball subrogant-los o bé buscant alternatives. L'objectiu, que ningú es trobés a la cua de l'atur, s'ha aconseguit. Genís, membre de la CNT-AIT i treballador de l'empresa des de fa tres anys, creu que la clau de la radicalització de la plantilla es troba en el model participatiu que segueix la central del Vallès. "Animem la gent a venir a les negociacions i fem que tot es parli en assemblea", diu. La dinàmica enrولا tothom al procés i, per tant, l'empoderament és més gran. La plantilla d'Imesapi es va implicar als piquets unitaris de les tres darreres vagues generals i, arran d'això, va constituir un comitè de vaga a la ciutat. Però, amb això, no n'hi ha hagut prou per mantenir el pols a una empresa que, al darrere, té un dels empresaris més poderosos de l'Estat. Genís destaca el paper de les famílies, que són qui ha ofert el suport econòmic i també emocional per fer front a la situació, juntament amb els sindicats i les organitzacions que els han donat suport. Entre totes, han organitzat una caixa de resistència que ha aplegat més de 2.000 euros i un banc d'aliments perquè el veïnat aportés el seu gra de sorra en el sosteniment de la lluita. ◀

És l'euro el problema? Una resposta precipitada

Miren Etxezarreta
Seminari Taifa

Entre els molts comentaris sobre els problemes de les economies de la perifèria europea, entre les quals la de l'Estat espanyol, amb freqüència s'esmenta que una de les sortides a la valenta situació que estem patint fora que les economies amb problemes sortissin de l'euro i tornessin a les monedes de cada estat. És veritat que l'euro es va establir de forma deficient, sense tenir en compte el que podia succeir en circumstàncies de crisi com les actuals, ni considerar prou les diferències entre les economies dels països que s'integraven en la moneda única, que hi ha abundants errors de concepció i que la pertinença a l'euro ens està creant problemes molt greus, ha permès estratègies de política econòmica molt equivocades i ara està exigint mesures molt dures. Pot ser l'abandó de l'euro la solució?

És una solució que propugnen alguns economistes crítics seriosos pel que jo no voldria desqualificar-la, ni de bon tros. És possible que sigui una sortida davant la molt difícil situació davant la qual ens trobem. I cal afirmar que sortir de l'euro pot ser més o menys difícil i costós, però és possible, com ho mostra el fet que hi ha molts països en el món que no estan en l'euro, incloent els deu de la UE que no formen part de l'eurozona.

N'hi ha prou amb ser 'més competitiu' per a resoldre els greus problemes en els quals estem sumits?

Però no puc evitar preguntar-me què suposaria la sortida de l'euro. Tal com jo ho veig, l'avantatge més gran de sortir de l'euro és que els estats recuperarien la capacitat de devaluar i, per tant, podríem vendre més barat a l'exterior els nostres productes. El mític missatge de ser "més competitiu". N'hi ha prou amb això per a resoldre els greus problemes en els quals estem sumits? En primer lloc, no és segur que vendre més barat suposi automàticament vendre més. Depèn de la demanda dels altres països, i enfront d'això poc podem fer des de l'exterior. Pot no augmentar encara que

baixi el preu, perquè siguin uns altres els elements rellevants per a la competència (qualitat del producte, sistema de després de les vendes, disseny, etc.), i, a més, depèn dels preus dels competidors, que poden ser tan baixos que una disminució dels nostres preus no alteri la demanda. Per altra banda, no cal oblidar que una devaluació suposa encarir les nostres importacions, i de moment, i a pesar de la crisi, són majors que les exportacions. El que fa que la pujada de preus que la devaluació suposaria pot perjudicar la nostra balança externa, atès que la nostra d e -

mand a per als productes que importem (petroli, matèries primeres, tecnologia) és difícil de disminuir ja que els necessitem per al funcionament bàsic de la nostra economia. A més, quant haurien de millorar les nostres exportacions per a resoldre els nostres problemes? Em sembla una idea poc realista.

Qui argumenta en pro de la sortida de l'euro no s'atura aquí. Pensa que tenir una moneda estatal permetria una política econòmica autòctona, que facilitaria recuperar el poder, fer una política econòmica autònoma, sense les limitacions fèrries que ens imposen els programes d'ajustament. I aquí estic molt menys

segura que sigui així. Perquè vivim en un món globalitzat i, no ho oblidem, d'un capitalisme feroç. I un país econòmicament feble, com nosaltres, té molt poca autonomia. Tant enfront dels mercats, als quals caldria recórrer per al finançament necessari, com enfront de les grans empreses que dominen la nostra economia, com enfront dels organismes internacionals, sobretot FMI i OCDE que s'han atribuït la capacitat de controlar les economies mundials. Quines diferències suposaria en el control al que estariem sotmesos si les nostres condicions de base, en el millor dels

haguéssim de pagar el deute en euros la situació seria totalment inviable. Però suposaria, així mateix, molts altres canvis d'abast. Sortir de l'euro equival a un tsunami econòmic. I no veig que resolgués els nostres problemes fonamentals. Som presoners d'un capitalisme global, absurd, irracional, que en aquesta crisi ens està obligant a rebaixar brutalment el nostre nivell de vida perquè els grans capitals mundials puguin seguir mantenint el sistema i guanyant molts diners. El sortir de l'euro, ens permetrà establir una societat diferent, justa i sostenible, o, en el millor dels casos, aspecte que ja assenyalo que en dubto molt, facilitaria algunes mesures de política econòmica que permetrien una petita recuperació temporal de la nostra economia?

Amb o sense euro, la nostra situació és molt difícil. És el capitalisme global el que constitueix el problema, més que la moneda única. Amb o sense euro tenim problemes greus d'una economia feble i depauperada, d'un sistema productiu desbarbat totalment amb molt poques excepcions positives, la població està exhausta amb tant atur, disminució de salaris, precarietat laboral, pèrdua dels drets socials, i un molt llarg etc. Temo que sortir de l'euro no facilitarà molt la solució a aquests problemes. Però ja he dit que és possible que tinguin raó qui ho propugnen. Personalment no em pronunciaré amb molta força. Amb o sense euro tenim problemes molt greus. En qualsevol cas, no em sembla el tema clau,

Amb o sense euro, la nostra situació és molt difícil; és el capitalisme global el que constitueix el problema, més que la moneda única

i molt menys perquè constitueixi el debat crucial entre les forces que desitgem altra societat. Es necessita un canvi radical per a avançar cap a una societat més satisfactòria. Per això opino que a termini mig és molt més pràctic, que seria molt més eficient, plantejar-se la necessitat de sortir del capitalisme, que aquest canvi radical necessari i difícil vagi dirigit a transformar el sistema econòmic en el qual vivim. No és tant un problema de moneda sinó de sistema. ◀

/ SOL UNDURRAGA

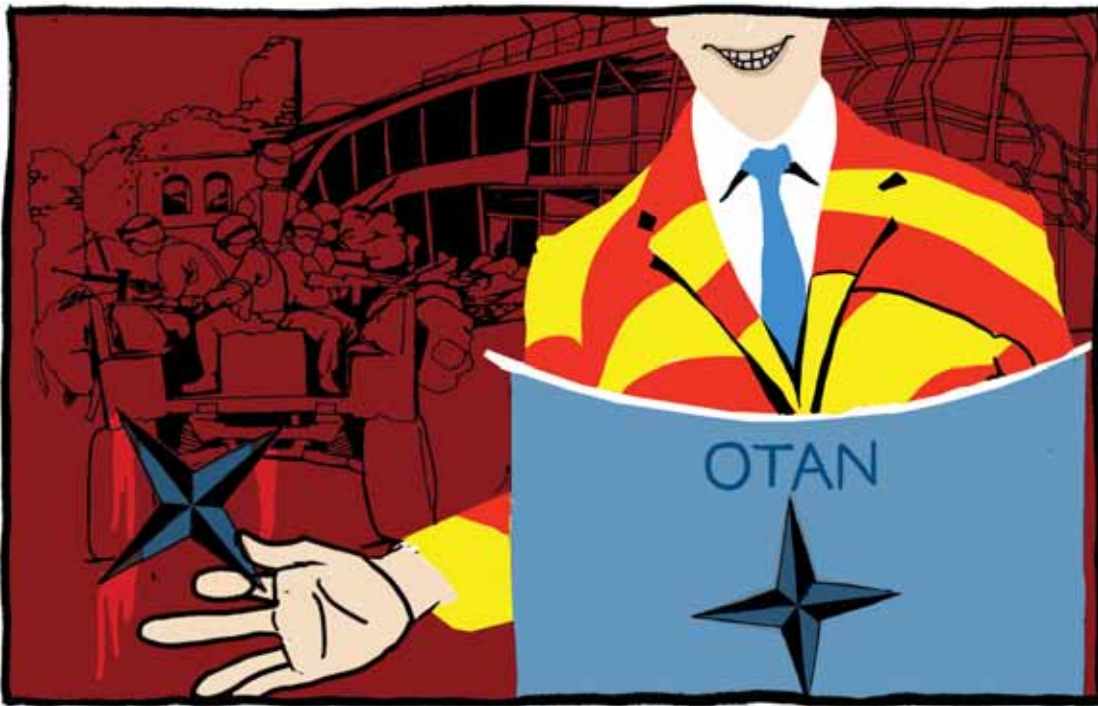
CANVI DE RUMB

Inviabilitat de la biomassa com a font d'energia a gran escala

David Colell Orrit
Escriptor ecologista i articulista

Si bé l'aprofitament energètic de la biomassa per escalfar aigua arriba al 80%, la incinerada en grans quantitats per produir electricitat tan sols se situa en el 20%, per tant, deixa de ser una energia neta, renovable o sostenible, ja que no hi ha prou recursos forestals ni cultius per satisfer la demanda energètica. Tampoc hi ha prou aigua per a les centrals projectades o per als cultius previstos. Només la central de Nufri, a Mollerussa, consumiria 65.000 l/h. (i 6.000 m³/ha/any per als conreus de biomassa previstos). O és que el canal Segarra-Garrigues s'ha construït per a les centrals i no per a usos agrícoles? Sense primes de l'Administració per a la producció elèctrica, l'única sortida per a la viabilitat econòmica de les centrals de biomassa és la incineració de residus urbans, fangs de depuradora i brossa industrial diversa, des de fusta tractada fins a plàstics, roba o peces de cotxes, la qual cosa s'adiu amb la línia política de CIU. Ja en el seu darrer programa electoral anteposava la incineració al reciclatge o la reutilització dels residus. Avui dia, algunes cimenteres catalanes ja cremen aquests materials amb el vistiplau de la Generalitat. D'aquesta manera també pretenen estalviar-se les polèmiques que susciten els projectes d'abocadors. El professor Carles Gràcia, de la UB, va impartir al Poal la conferència "Biomassa com a font d'energia: la mentida verda". La seua tesi principal diu que, a Catalunya, disposem de 300.000 t/any de biomassa apta per a l'aprofitament energètic (que només cobriren el 0,45% del consum energètic català), una part rellevant de la qual es troba en boscos pirinencs a 1.800 m. No hem d'oblidar que el transport del combustible a més de 100 km de distància, com preveu Nufri, el fa inviable econòmicament i mediambiental (s'emetrien 915 t de CO₂). Únicament per a la central del Pla d'Urgell caldrien 100 camions diaris de 12 tones. Quant a la Vall de Miravall, a les Garrigues, el que hi ha projectat i en funcionament requereix de dos camions cada hora. Recordem que sols les quatre centrals previstes a les nostres comarques poden arribar a cremar 380.000 t/any, com a mínim. I aquestes només són una part de la trentena de projectes catalans. Tantes incorreccions, com bé diu el professor, només poden ser degudes a dos causes: ignorància o mala fe. ◀

L'Otan i l'estat propi

José Luis Gordillo
Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Al'inici del documental *Bowling for Columbine*, de Michael Moore, es descriu el que Moore caracteritza com "un dia típic als Estats Units d'Amèrica": "El granger fa les seves feines. El lleter fa el repartiment. El President bombardeja un altre país de nom impronunciable...". És una bona manera d'explicar la quotidianitat d'un país que, des de fa dècades, sempre està en guerra. Però no solament ell, també ho estan, en primera línia o a la rereguarda, els seus aliats de la UE que li donen suport enviant soldats o permeten-li que utilitzi les bases militars ubicades al seu territori. És el cas de l'Estat espanyol i, si ens hem de prendre seriosament les propostes d'Artur Mas, també ho serà de l'Estat català somiat pel bloc social i econòmic que se sent representat per ell en aquest punt. Segons l'actual President de la Generalitat, el futur Estat català hauria de fer el mateix que l'Estat espanyol, es a dir, formar part de la UE i l'Otan.

Al 1986, com tothom sap, es va du a terme un referèndum sobre la perma-

nència de l'Estat espanyol a l'Aliança Atlàntica. A Catalunya -com al País Basc, Navarra i Canàries- va guanyar el *no*. Des de llavors, la llista de raons per anar-se'n de l'Otan s'ha fet tan llarga que ja és quilomètrica. A tots els arguments que es donaven aleshores, cal afegir ara els que es deriven del rebuig a les diverses guerres d'agressió, invasions, ocupacions i intervencions militars dutes a terme al llarg dels últims deu anys (Afganistan, Iraq, Somàlia, Líbia, Síria, etc...) sota la cobertura ideològica de la fantasmagòrica guerra contra el terrorisme o per

La població ha acceptat com a normal la participació en les guerres per la seguretat energètica

espúries raons humanitàries. Els Estats Units i els seus aliats (com, per exemple, l'Estat d'Israel) són el bloc més agressiu i bel·licista que hi ha al planeta Terra i, per això, el més perillós per a la seguretat i la pau mundials: només cal pensar el que podria succeir a la convulsa regió de l'O-

rient Mitjà -i per extensió a la resta del món, donades les conseqüències de la pujada del preu del petroli que això podria provocar- si Israel ataqués l'Iran.

Totes les intervencions militars occidentals dels últims deu anys han tingut com a motivació principal garantir el subministrament energètic dels EUA i la UE. Segons dades proporcionades per l'Agència Internacional de l'Energia, els EUA necessiten importar el 65% del petroli i el gas que consumeixen, i els països de la UE, el 53,9% de les mateixes fonts d'energia.

El poc espai que totes aquestes qüestions va ocupar a la recent campanya electoral -i, més en general, en tot el debat sobre unionisme i/o secessionisme- és un símptoma clar que la majoria de la població catalana i espanyola ha acceptat com quelcom de normal la participació en les guerres per la "seguretat energètica", com diuen els que manen. De fet, també nosaltres podríem fer la descripció "d'un dia típic a qualsevol Estat -present o futur- de la Unió Europea": "la gent es manifesta contra les retallades, els banquers guanyen diners a cabassos i els governants europeus bombardegen països de nom impronunciable davant la indiferència dels seus ciutadans". ◀

/ CONNTRA

IMPRESSIONS

COM S'HA FET...

Comencem l'any amb moltes energies, les que ens heu donat totes vosaltres amb el vostre suport. Suport que s'ha traduït en gairebé dues-centes subscripcions en la campanya Regala Directa! d'aquest nadal. Després de tres anys d'un augment de subscripcions molt lleuger, hem tingut una *subidón* que ha reventat el termòmetre dels 1.500 i ens apropa als 1.700. D'altra banda, comencem l'any 2013 amb molts canvis. Primer de tot el disseny, el nou logo i el nou concepte de portades. Esperem que us agradi i agraïm a la Núria, al Sergio i al

Jose, per la feïna que han fet aquests darrers dies. Hem canviat les seccions del setmanari: l'Estirant del fil agafa una pàgina d'Així està el pati; Impressions canvia algunes subseccions; l'Agenda es redueix a una pàgina i Roda el món en guanya una. També inaugurem dues seccions noves: Poca Broma i Barri Internet. A més, estrenem butlletí sonor i una nova secció de vídeos a la web que ampliarà notícies publicades a l'edició en paper. Que us sembla? Per acabar volem saludar a Fel, Maria, Ferran, Sergi, Gala i Hibaï. Fins la setmana que ve. Salut!

PENSEM

Barri treballador

Lèlia Becana Velasco
redaccio@setmanaridirecta.info

Penso, mentre sento la ràdio, en què vol dir *barri treballador i humil*. El context, en aquestes dates, sempre és el mateix: periodistes que mai estan a primera línia -perquè no les deixen mirant d'aconseguir quatre mots inconnexos, però molt emocionats, d'aquelles persones a les que ha tocat la loteria. Són xifres astronòmiques, l'alegria desbordada i els comentaris sempre iguals: "premi molt repartit en un barri treballador", "servirà per tancar forats", "és gent humil". Frases que es deixen anar com si fos tan normal pronunciar-les en veu alta sense preguntar-se per què han de tancar forats. Alguns barris només són treballadors -entenent que el treball dignifica quan els toca la grossa, malgrat que la majoria de veïns i veïnes estiguin a l'atur o que declarin que aquell mes no han

potut pagar la hipoteca. La resta de l'any són barris que no destaquen per res, amb pocs equipaments, degradats, densament poblats, socialment marginats. Barris que no mereixen ni un titular i, encara menys, una prioritat en les polítiques municipals.

Alguns barris només són treballadors -entenent que el treball dignifica quan els toca la grossa

La típica estampa nadalenca de l'administració de loteria, celebrant premis a dojo, aviat arribarà a la seva fi si es continua acomiadant treballadores per instal·lar màquines expenedores de dècims, màquines que no celebren res de res i a les que no es pot entrevistar. Màquines, aquestes sí, treballadores tot l'any.

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.info per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

L'avarícia trenca els nostres fills

✉ Josep Bay Royuela Esparraguera

Els pares i mares de les llars d'infància d'Esparraguera estem escandalitzats. Veïem com les mestres van marxant per la porta del darrere ja que, sembla, són una cosa "prescindible" i "innecessària", un luxe que l'AJuntament no està disposat a mantenir. La qüestió es torna esperpèntica quan els pares que creiem en l'educació pública d'0 a 3 anys, ja paguem. En poc temps, ens han incrementat les quotes mensuals de les guarderies a la mateixa velocitat que ens retallen els serveis. Tot emmarcat en la sempre recurrent frase: "la situació és difícil, no queda cap altre remei". De veritat no n'hi ha un altre remei? Em nego a acceptar que sigui el darrer camí, em nego a acceptar que no es puguin evitar les retallades, em nego a acceptar que siguin els nostres fills els que ho hagin de pagar, m'hi nego! Una mestra amb 20 braços per acaronar tota la canalla, 20 cames per córrer quan caiguin, 20 oïdes per escoltar els seus plors... És la mestra que demanaria als Reis d'Orient; mentrestant, li demano al consistori que m'ofereixi els 20 braços, cames i oïdes. La indignació és insuportablement dolorosa quan hem conegut els pressupostos previstos per a alguns càrrecs per aquest 2013. És quan allò de "la situació és difícil" ja no serveix, ja no és aplicable, ja no és necessari, per a ells, no.

Baltasar destenyit

✉ Oscar Sisteré Lleida

Quan el patetisme de pintar el rei negre semblava eradicat, el maquillatge torna a la cavalcada de Lleida, una ciutat on conviuen més de 20.000 persones migrades, bona part de pell negra. Cap d'elles mereix el privilegi de repartir caramels a mansalva i rebre una allau de somriures i cares innocents d'admiració? Els mateixos que han convertit el maquillatge en instrument polític imprescindible irrompen sense vergonya a la cavalcada, barra de color negre en mà. Aquest deu ser el seu concepte d'interculturalitat? Però, com ha experimentat l'improvisat Baltasar, els maquillatges són efímers i, rere seu, acaba apareixent la crua realitat, evident fins i tot a avant els ulls més cànids. No hi haurà retoc que els mantingui en la seua trista poltrona partitocràtica quan se'ls esgoti el poc maquillatge que els queda per adulterar, a ulls ciutadans, polítics que res tenen de servei públic, perpetrades per polítics que res tenen de servidors públics. L'autenticitat s'imposarà i deixarem de veure falsos Baltasars i falsos servidors del bé públic.

EL RACÓ IL·LUSTRAT

JORDI BORRÀS

Edita: Associació per la Difusió Sense Limits (ADSL)
Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona

www.directa.cat

redaccio@setmanaridirecta.info

Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

LLIÇÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:

1. RECONeixEMENT. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.

2. NO COMERCIAL. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.

3. SENSE OBRES DERIVADES. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuiu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva llicència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'ús legítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una llicència Creative Commons Attribution-NoDerivs-NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric. El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUI SOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i Marc Font **Així està el pati** Jesús Rodríguez i Manu Simarro **Impressions** Lèlia Becana i Maria Manyosa **Quaderns d'illacrua** quadernsillacrua@directa.cat **Roda el món** Laia Gordi i Oriol Andrés **Expressions** Anna Pujol Reig, Mireia Chavarria i Àlex Vila **Poca Broma** Rafael Morata **Barri Internet** Hibaï Arbide i Gala Pin **Agenda** Arnau Galí i Muriel Comas **La indirecta** Àlex Romaguera **FOTOGRAFIA** Robert Bonet **IL·LUSTRACIÓ** Carlos Villafranca **CORRECCIÓ** Laia Bragulat **EDICIÓ** Marc Iglesias **COMPAGINACIÓ** Roger Costa Puyal **PUBLICITAT** Anna Pujol Reig **DIFUSIÓ** Blai Lindström **SUBSCRIPCIONS** i **DISTRIBUCIÓ** Lèlia Becana **ADMINISTRACIÓ** Jordi Raymond **PROGRAMACIÓ** **WEB** Projecte Ictineo **DISSENY GRÀFIC** Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes

AQUEST NÚMERO S'ENVIA A IMPREMTA EL DIA 8

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDÀ: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARESME: maresme@directa.cat
MONORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

La solidaritat ara i aquí

Els missatges dels poders econòmics, polítics i mediàtics davant la crisi insisteixen a desactivar tots els ressorts de la solidaritat, tant pròxima com internacional. Entre les entitats que han estat treballant en la cooperació els darrers anys i la societat en general, regna el pessimisme, el desconcert i el temor davant un futur incert. Tanmateix, és ara -davant el desmantellament i la privatització de les polítiques públiques de cooperació- quan més cal recordar que l'internacionalisme, la solidaritat internacional, és un valor arrelat en el nostre poble que no va néixer per gràcia governativa ni de cap convocatòria de subvencions.

Àlex Guillamón,
coordinador d'Entrepobles
afons@directa.cat

Ja fa més de 40 anys que l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar la famosa Resolució 2626 (XXV), amb el text següent: "Tot país econòmicament desenvolupat s'esforçarà per efectuar cada any, a partir de 1972, una transferència de recursos financers als països en desenvolupament per un import mínim net equivalent a l'1% del seu Producte Nacional Brut a preus de mercat (...) Els països desenvolupats que no puguin arribar-hi el 1972 s'esforçaran per aconseguir aquest objectiu el 1975, al més tard".

L'Assemblea de Catalunya no pensava en aquesta resolució quan, a finals de 1973, va fer una crida a solidaritzar-se amb el poble xilè i el govern de la Unidad Popular, que acabava de patir un dels cops d'estat més sagnants, justament l'11 de setembre. Encara en la clandestinitat i en un país en desenvolupament, les activitats de solidaritat, que preniën com a base la plena consciència d'una lluita comuna, es van estendre arreu.

El naixement d'un moviment popular

Una d'aquestes activitats es va fer a la parròquia del carrer Dos de Maig de Barcelona durant la missa del gall de 1973. Sota aquella fosca, glaçada i llarga nit del franquisme, l'església es va omplir de gom a gom: un càlid oasi de llibertat i solidaritat. Ningú no hauria pogut distingir entre feligreses i militants antifranquistes, unes i altres cantaven per primer cop Violeta Parra, la cantata de Santa Maria d'Iquique de Quilapayún... i, sobretot, el gran Víctor Jara.

No gaire mesos després, als barraccos de Pedralbes de la Universitat de Barcelona, on les parets encara cridaven "Salvem Puig Antich", els Comitès de Curs d'estudiants van organitzar una xerrada amb un representant del Front Polisario. El col·loqui es va allargar més enllà del que s'aconsellava per

seguretat, ja que no hi havia massa oportunitats de tenir informació de primera mà sobre la qüestió. La gent volia saber-ho tot de la guerrilla sahrauí, com disputava el territori a l'exèrcit franquista i com s'estava negociant l'autodeterminació. Es preveia que l'alliberament del Sàhara seria un cop dur per al franquisme, com la revolució dels clavells a Portugal. Ningú no s'imaginava, aleshores, que la nit que hauria de viure el poble sahrauí fos tan lluny del final.

Però és a l'inici de 1978 que es pot parlar més clarament del naixement d'un moviment popular de solidaritat organitzat a casa nostra. Als locals d'Agermanament, molta gent i diverses entitats es van aplegar en reacció davant el que estava succeint a un país

-
"El moviment del 0,7% i més va obrir un cicle sociopolític d'interrelació contradictòria entre la solidaritat d'arrel popular i les polítiques públiques de cooperació internacional, forçades per les mobilitzacions"

-
que feia poc gairebé ningú no sabia trobar al mapa: Nicaragua. Un senyor alt i eixut, José Maria Valverde, donava lliçons accelerades de fe, ètica i poesia roja i negra i insistia que, malgrat la repressió sobre Masaya, la revolució era cosa de mesos.

Aquell febrer es va produir la *prematuro* insurrecció del barri de Monimbó, a Masaya. I quan, l'agost del mateix any, una columna sandinista va assaltar el Palau Nacional, a Barcelona ja existia el Comitè de Solidaritat de Catalunya amb el Poble de Nicaragua. El 12 de novembre d'aquell any, vuit mesos abans de la revolució, al polies-

MIRALLS Miquel Izard
"Ens han amagat l'estiu del 36"

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS
Tallers per la Llengua
pàg. 6 i 7

portiu de Sant Andreu, Carlos Mejía Godoy i sant Ovidi Montllor van actuar en el primer gran acte de solidaritat per recollir fons per a la insurrecció sandinista, *Catalunya amb Nicaragua*.

Aquelles mateixes dates, al teatre Romea, Lluís Llach va presentar el seu nou disc *El meu amic el mar*, que incloïa la cançó "Companys no és això". I era exactament això el que pensava una generació entusiasta d'activistes socials i polítics, que mastegava la decepció per una transició que els havia *abaratit el somni* i havia deixat intactes els poders fàctics i econòmics de les darreres dècades i l'Estat borbònic. En un context on la societat alçava la vista al món per primer cop en vèries dècades, la revolució sandinista va ser l'inici d'un moviment social de solidaritat internacional que va propiciar el sorgiment de centenars de comitès locals de solidaritat, primer amb Nicaragua i després amb el Salvador i Guatemala.

"Eufòria socioeconòmica i l'abundància han anat transformant alguns col·lectius de solidaritat popular en empreses de cooperació dependents de les administracions i instal·lades en el creixement permanent dels pressupostos"

Encara faltaven set anys per la creació de la Secretaría de Estado para la Cooperación Internacional y para Iberoamérica i vuit per la primera convocatòria d'Ajuts al Tercer Món que inauguraria la Generalitat.

Durant anys, centenars de persones van acompanyar la Nicaragua que resistia l'agressió del govern de Reagan; a

Morazán i a Chalatenango (les zones alliberades del FMLN al Salvador), als camps de refugi hondurenys de Colomoncagua i Mesa Grande, a les muntanyes i les selves guatemalenques del Quiché o als camps de Campeche, Chiapas o Quintana Roo (Mèxic). Mestres, metgesses, infermeres, personal administratiu, periodistes, lampistes, estudiants... gent solidària que volia ajudar aquells pobles a empènyer un nou món, ja que no s'havia aconseguit aquí. Faltaven vint anys, encara, per l'aprovació de l'Estatut del Cooperant.

El 1986, a Nicaragua, es va fer la segona campanya d'alfabetització *Yo sí puedo*. La nit del 10 de maig d'aquell any, el Palau d'Esports va quedar petit per a l'emblemàtic *Nicaragua Rock*. Es va haver d'impedir l'entrada a moltíssima gent. Després, tot es va relaxar i, al final, la muntanya de Montjuïc botava a ritme d'ska amb el tema "Nicaragua Sandinista" de Kortatu. Entre el que es va recollir aquella nit i en altres activitats, pràcticament se superava el pressupost de la partida d'Ajuts al Tercer Món de la Generalitat.

Aquell mateix estiu, a Salt, es va constituir el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, dins el qual alguns ajuntaments com el d'Arbúcies van jugar un paper clau com a motor reivindicatiu i com a palanca entre el moviment social de la solidaritat i la implicació de l'administració local.

El 0,7% i les polítiques de cooperació

Els comitès de solidaritat van viure una davallada important a principis dels 90. El bloqueig dels processos revolucionaris a l'Amèrica Central va costar de pair. Havia arribat la fi de la guerra freda i l'anomenada *fi de la història*.

Però, la tardor de 1994, la reivindicació del 0,7% iniciada per Justícia i Pau el 1981 es va convertir en una nova onada social de solidaritat. Una convocatòria de la Plataforma 0,7% acompanyada d'una vaga de fam es va traduir en acampades a les places i els carrers de tot l'Estat, com a reacció

Cal pensar que no només es pot donar molt, sinó també aprendre dels altres pobles -

CPR Urbana

El novembre de 1978 es va fer el primer gran acte de solidaritat per recollir fons per a la insurrecció sandinista

- Cedoc

davant el desastre humanitari de la guerra dels Grans Llacs africans i per pressionar la classe política a emprendre mesures de responsabilitat internacional. La Diagonal de Barcelona es va omplir de tendes des de la facultat d'Econòmiques fins a la plaça Francesc Macià durant gairebé dos mesos. Les analistes van parlar d'una resposta solidària única a Europa.

La Plataforma 0,7% ho definia així: "El compliment de la resolució de l'ONU de destinar el 0,7% del PIB al desenvolupament humà sostenible dels països empobrits, tot i que entenem que només és un primer pas, no és una concessió dels països rics, sinó una restitució, insuficient, èticament obligada perquè és un dret bàsic de tots els pobles de la Terra". El moviment del 0,7% i més, la reivindicació d'una poli-

tica pública de cooperació internacional transparent, responsable i de qualitat i amb un sentit de restitució, va obrir un cicle sociopolític d'interrelació contradictòria entre la solidaritat d'arrel popular i el desplegament de polítiques públiques de cooperació internacional, forçades per les mobilitzacions i per un suport molt ampli de l'opinió pública. Un cicle que ara s'està tancant amb la crisi/estafa financera.

Diferents col·lectius van continuar posant els temes claus per la justícia global a l'agenda pública i política. La crítica a la celebració del cinquè centenari, la solidaritat amb la rebel·lió zapatista de Chiapas, la campanya del cinquantè aniversari del Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional (durant la dècada dels ajustos estructurals als països empobrits) i, sobretot, la

Tancada a la seu de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament el juliol de 2012

Robert Bonet

campanya i la consulta sobre el deute extern, amb continuïtat en les mobilitzacions antiglobalització dels primers anys del nou mil·lenni, en són alguns exemples. Es reivindicava una política pública que no fos entesa com un *ajut*, sinó com una restitució, partint de la crítica al passat i el present colonial i denunciant els nous mecanismes de dominació global, definits més endavant com a *anticoperació*.

Al mateix temps, com qualsevol altre fenomen que guanya terreny entre l'opinió pública d'aquesta societat, la cooperació i la solidaritat van ser assimilades pels mitjans de comunicació i la publicitat empresarial. S'oferia un mirall on la nostra societat es veia, per primer cop, com un país ric, optimista i generós (a cops d'hipoteca), un país model de transició cap a la democràcia i de creixement econòmic, un país *desenvolupat* que ajudava els que estaven en *vies de desenvolupament*. Però les polítiques de cooperació no van prendre volada fins que va arribar l'època dels governs de Zapatero a Madrid i del tripartit a Catalunya. Durant aquests anys, el *progressisme* dels governs va confluïr amb el zenit de la bombolla immobiliària. *Sobraven* diners per tot arreu, cosa que feia més fàcil la generositat, tan aviat per construir un AVE cap enllac com per liderar el Comitè de Seguretat Alimentària Mundial de l'ONU.

No es pot explicar d'una altra manera que la profunda superficialitat del discurs de "la lluita contra la pobresa, senya d'identitat del govern fins i tot en temps de crisi" desaparegués de la

nit al dia, després de la famosa trucada que va rebre Zapatero.

Durant aquests anys, hi ha hagut una interrelació constant i en ambdós sentits entre la cara social i la institucionalitzada de la solidaritat i la cooperació. L'eufòria socioeconòmica i l'abundància han anat transformant alguns col·lectius de solidaritat popular en empreses de cooperació dependents de les administracions i instal·lades en el creixement permanent dels pressupostos. Però també hi ha hagut col·lectius que, partint de la cooperació assistencial o *professional*, han evolucionat críticament cap a un qüestionament sistèmic. O gent que, sense abandonar mai la solidaritat popular, ha cregut necessari, socialment i políticament, reivindicar i intervenir en les polítiques públiques.

La solidaritat avui

Avui, quan s'estan desmuntant les polítiques públiques de cooperació, quan gran part de la societat civil que treballa en aquest àmbit afronta greus crisis de subsistència pels impagaments i per una gestió maldestra, és justament quan cal mantenir la calma i desempallegar-se de la impotència i el pessimisme.

No es tracta de menystenir la importància de la *res pública*; al contrari, s'ha de denunciar aquest neoliberalisme del senyor Esteve, de vol ras, que governa desconstruint les polítiques socials. Una gestió que ha reconverit l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament en una mena d'ONG de la Cambra de

Comerç i el Rotary Club; una política que, mentre proclama la creació d'estructures d'Estat, ha fugit per la porta del darrere dels compromisos de cooperació amb diferents pobles i governs, als quals tard o d'hora necessitem tant com ens necessiten ells.

La gallina va ser abans que l'ou

Però s'ha d'anar més enllà de la denúncia i recordar que la gallina va ser abans que l'ou: la solidaritat no depèn principalment de les institucions, sinó de l'empenta i la capacitat que tingui el poble de refer les aliances i el teixit social, de conquerir i construir els drets col·lectivament.

— *“Cal denunciar una gestió que ha reconverit l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament en una mena d'ONG de la Cambra de Comerç i el Rotary Club”* —

És cert que els reptes són infinitament més grans avui que fa quaranta anys. La crisi del capitalisme global, climàtica, energètica, alimentària, del benestar i dels béns comuns obliga a encarar l'acció social i política amb una perspectiva local i global. Fins i tot en la situació de crisi actual, la nostra societat utilitza un territori tres vegades superior al que ocupa per satisfer el seu nivell de consum. I no només parlem de la petjada ecolò-

gica; diàriament, arreu del món, milions de persones moren, malviuen o són perseguides arran de la guerra silenciosa endegada per les multinacionals per fer negoci venent-nos tota mena d'articles.

Per tant, cal replantejar la inserció d'aquest país dins el planeta i la comunitat internacional per transitar cap a una forma de benestar més responsable i justa i menys vulnerable, desvinculada de la perspectiva del creixement permanent de la producció i el consum material. Es necessita una cooperació per al *postdesenvolupament*. Lliurar-se de la religió del lliure comerç i la dictadura de l'especulació financera i coordinar iniciatives amb altres pobles, del Sud i del Nord. Tant de bo es re-accioni davant l'enganyifa del deute extern, tal com han après altres pobles abans que el nostre.

Cal baixar del pedestal del desenvolupament de cartró on s'estava i pensar que no només es pot donar molt, sinó també aprendre de les llavors, les iniciatives i les alternatives socials, econòmiques i culturals que han endegat altres pobles. I tot això s'haurà de fer amb o sense polítiques públiques, amb o sense ONGD, amb més o menys recursos, però sempre de manera organitzada i col·lectiva, amb els moviments que estan sorgint a casa nostra. No hi ha cap altra sortida digna, equitativa, inclusiva i viable per construir una nació lliure i solidària, de dones i homes lliures i solidàries, enmig de tots els reptes. I potser algun dia algú recordarà que, d'això, se'n deia *internacionalisme*...

Fill d'un farmacèutic conservador i catòlic, es va passar els anys de la Revolució del 36 resant rosaris i pare nostres pels "errats". I, al final, Miquel Izard (Barcelona, octubre de 1934) va ser un d'aquells "errats". Va deixar el negoci familiar per estudiar Lletres a Barcelona i a la Sorbona. Va participar a la Caputxinada de 1966 i va ser expulsat de la Universitat. Aleshores, per poder continuar amb les seves investigacions acadèmiques, es va haver d'exiliar a Veneçuela, on es va convertir en un especialista en l'Amèrica Llatina. En tornar a Catalunya, als 70, va aconseguir una plaça de professor d'Història a la UAB, primer, i a la UB, després. Deixeble d'historiadors com Pierre Vilar i Vicens Vives, Izard ha centrat els seus estudis en la Catalunya obrera i popular i, en concret, ara publica el llibre 'Que lo sepan ellos y no lo olvidemos nosotros. El inverosímil verano del 36 en Cataluña' (Virus editorial). Miquel Izard s'ha passat anys i panys estudiant tot el que va passar aquell "inverosímil estiu del 36" a la Catalunya anarquista i republicana. El seu treball d'investigació és un estat de la qüestió exhaustiu sobre el procés revolucionari del juliol de 1936, però centrat en la vida quotidiana, les col·lectivitzacions de fàbriques, les noves maneres d'educar i els canvis morals d'aquella època que mai no tornarà.

Sergi Picazo
entrevista@directa.cat

Per què tens aquest interès per l'anarquisme català?
Volia saber què passava a Catalunya l'estiu del 36 mentre els dirigents feien la guerra i la revolució. Volia saber si la gent continuava anant a la platja, si veien els mateixos espectacles, si festejaven igual... Vaig adonar-me que, l'estiu del 36, a Catalunya, es va produir un fenomen molt engrescador en l'àmbit material –col·lectivitzacions de fàbriques–, sanitari –amb una reforma de 180 graus i la construcció de sis hospitals en tres mesos–, pedagògic –l'escola unificada amb el referent de Ferrer i Guàrdia–, cultural i de les relacions humanes. Això ens ho han amagat. Alguns historiadors asseguren que, l'estiu del 36, només hi va haver assassinats i incendis d'esglésies. Aquesta simplificació és una grogleria. Aquells mesos, hi havia entusiasme, il·lusió i la gent pensava que tot era possible. No diria que fos una revolució només anarquista, sinó molt més que anarquista. La societat va eliminar les relacions de superioritat entre les persones, el masclisme, les dones decidien com vestir-se, les parelles anaven de braçet... Aquest entusiasme va arrossegar milers de persones que no tenien res a veure amb l'anarquisme o la CNT. Crec que va passar una cosa inverosímil.

Miquel "Ens h l'estiu

Posa'm exemples concrets d'aquest estiu tan inverosímil

A Barcelona, hi havia una gran quantitat de vells i mainada abandonats: gent del carrer. Fins l'estiu del 36, l'Ajuntament n'aixoplugava alguns en un dipòsit d'aigües, humit, sense finestres, fred... en unes condicions infrahumanes. El juliol del 36, un grup de persones es van apoderar d'un col·legi de les Teresianes que havia estat abandonat a Sant Gervasi i hi van portar totes aquelles persones. La sanitat i la cura de la gent va millorar moltíssim. Els metges treballaven mitja jornada per la sanitat pública i mitja per la seva consulta, per primer cop hi va haver assistència psiquiàtrica i es va millorar la tècnica dels parts.

"A Catalunya, es va produir un fenomen molt engrescador en l'àmbit econòmic, sanitari, pedagògic, cultural i de les relacions humanes"

I les empreses i les fàbriques col·lectivitzades?

Una setmana després del cop militar, la majoria de fàbriques van tornar a treballar, tot i que molts propietaris havien fugit. A la majoria de treballadors, els agradava la seva feina, però el que era insuportable eren les males condicions de treball. Els de l'Espanya Industrial, una de les més grans de Barcelona, es van reunir espontàniament en un cinema de Sants i van decidir continuar treballant. Van crear una assemblea formada per dotze dones treballadores i alguns tècnics per prendre totes les decisions de l'empresa. Van reduir la jornada laboral i van fer una llar d'infants, una escola pels seus fills i pels adults, una biblioteca, una sala de concerts... Aquesta gent creia que la fàbrica podia ser un lloc amable.

Quins canvis es van fer en els costums i la moralitat de l'època?

Els anarquistes, que eren els ideòlegs de la revolta, eren una gent molt puritana i no veien amb bons ulls el fet de beure i fumar o la prostitució. Per això van fer campanyes per explicar que el tabac era dolent per la salut o per intentar posar fi a la prostitució... La societat catalana de l'època, dominada per l'aparell repressor de l'Estat, els militars i l'Església, era molt conservadora. A la platja, la gent havia d'anar amb barnús; qualsevol cosa podia ser considerada un pecat; hi havia tabús absurds com manifestar el teu afecte per la dona o el marit en públic; s'havia d'anar al cine amb americana i corbata... Tot això va canviar en pocs dies. Eren unes normes que empipaven tothom i, per això, van ser eliminades fàcilment. Les dones es van començar a vestir amb pantalons, les parelles es besaven pel carrer, les dones podien anar amb banyador a la platja... Era la llibertat! El fenomen, però, només va durar tres mesos.

L'esclat, però, va tenir una cara fosca. Hi va haver assassinats, fam i descontrol?

Dissortadament, a Catalunya, durant la guerra, més de 8.000 persones van ser assassinades, la majoria d'elles l'estiu del 36. Durant les revolucions anglesa, francesa, mexicana o russa, proporcionalment, hi va haver molts més morts, però els morts no són l'únic que s'explica de les revolucions. La revolució francesa va ser molt més que la guillotina. Tanmateix, les comarques amb un percentatge més gran de morts respecte a la població són les comarques agràries de Tarragona i Lleida, on la CNT no tenia cap implantació. I, d'allà, els que més van rebre van ser els capellans a les zones rurals. Caldria preguntar-se quina repressió havien patit abans aquestes zones per reaccionar així. No cal oblidar el context de repressió viscut des de feia segles a mans de la Guàrdia Civil, l'Església o els pistolers de la burgesia. També és cert que molts van aprofri-

Izard: an amagat del 36”

rei ni llei”. Tot i això, és veritat que, a Catalunya, molta gent va tenir la sensació d’estar desorientada per la desaparició d’aquells que havien donat les ordres durant segles. “Amb qui haig de parlar jo?”, deien. Confondre això amb el caos és absurd. L’anarquia no vol dir caos, vol dir sense govern. I sense govern no vol dir caòtic. El problema és que la majoria que van deixar escrits sobre aquell estiu eren dirigents polítics o partidaris de l’existència de l’ordre establert. Ells tenien una sensació de desemparament total. Jaume Miravittles, del comissionat de Propaganda de la Generalitat, va dir una vegada: “Vénen els anarquistes amb unes propostes totalment esbojarrades, però després funcionen”.

Diuen, però, que tot aquest entusiasme revolucionari va fracassar perquè, a la tardor i a l’hivern, la gent es moria de gana a les ciutats catalanes. És cert?

El context de guerra va facilitar que s’arribés a la situació de falta d’aliments. La fam és inqüestionable. Jo vaig néixer el 1934 i ho vaig patir. El primer problema és que Catalunya era deficitària en producció d’aliments i depenia de les exportacions de la resta de la península. Els pocs diners que hi havia eren per comprar armes. El segon problema és que, durant la guerra, la població de Catalunya es va duplicar

pel refugiats que arribaven. I el tercer problema és que la majoria dels homes, molts d’ells camperols, eren al front. La situació era extrema. Que es passés gana a Catalunya no era culpa de la revolució, sinó de la guerra. I la guerra no l’havien organitzat precisament els anarquistes. Si no hi hagués hagut guerra, Catalunya podria haver intercanviat

–
“Les dones es van començar a vestir amb pantalons, les parelles es besaven pel carrer, les dones podien anar amb banyador a la platja... Era la llibertat!”
 –

els productes de manufactura de la seva indústria amb la carn i la llet de Castella o Galícia, com es feia abans. Un dels objectius que tenien els anarquistes era col·lectivitzar la terra i acabar amb els intermediaris per afavorir la producció agrícola i poder establir un preu més barat.

tar el moment de canvi per les venjances personals. Problemes d’herències, baralles familiars... Un dirigent d’ERC va intentar eliminar la madrastra amb una banda d’assassins. I així molts casos més.

Però, i el famós descontrol, què? Caos total, incontrolats...?

Això és una mentida com una catedral. Persones tan poc sospitoses com el Semprún-Maura, en un dels seus treballs, diu que “les empreses de serveis públics de Catalunya –aigua, llum, gas– no van deixar de funcionar en cap moment i fins i tot van millorar l’eficiència”. Ell deia que, a Rússia, el 1917, van trigar setmanes a recuperar els serveis bàsics. Però no va

–
“A Catalunya, durant la guerra, més de 8.000 persones van ser assassinades, la majoria d’elles l’estiu del 36”
 –

ser casualitat. Els sindicats, que eren molt eficients en la lluita per defensar els drets laborals, es van esforçar per ser igual d’eficients en la producció de les fàbriques. La majoria d’empreses, poques setmanes després, ja estaven treballant de nou a ple rendiment. El que va passar durant unes setmanes és que va funcionar una democràcia assembleària, que reunia la gent per barris, fàbriques o centres d’esbarjo, i va començar a funcionar sense una cúpula evident. Com deia Serrat, “tot era com estava manat i no manava ni Déu”. Perquè una societat funcioni, no cal que mani ningú. La humanitat porta un milió d’anys sobre la terra i ha funcionat amb organitzacions que no sempre han estat verticals. Quan els espanyols van arribar a Amèrica, es van quedar bocabadats amb alguns pobles indígenes i explicaven que eren societats “sense déu,

FOTOGRAFIES:
Mireia Salgado

Tallers per la Llengua: creant consciència

La major part de la població catalanoparlant sol passar a parlar en castellà (o francès, en el cas de la Catalunya Nord) quan la persona interlocutora li parla en aquesta llengua. Un hàbit provocat per motius de diversa índole, ja siguin històrics o culturals o, simplement, perquè es té la creença que, així, s'evita el conflicte lingüístic. Com a antídote contra aquesta tendència, l'any 2005, va néixer l'entitat Tallers per la Llengua, que, a través de diversos tallers pràctics, ofereix arguments i recursos perquè la gent catalanoparlant es mantingui en la seva llengua i se senti més segura i còmoda emprant-la i, al mateix temps, per contribuir a fer que el català sigui un vehicle per a la cohesió social i una riquesa dins l'ecosistema lingüístic del planeta.

Salut Vila i Ros
Àlex Romaguera
quadernsdillacrua@directa.cat

La Núria Fenoll, estudiant de Filologia Catalana, ha trobat la solució als seus maldecaps lingüístics. "Em sentia malament quan parlava català amb algú que se m'adreçava en un altre idioma. Creia que potser l'ofenia, ja que no acostumo a canviar de llengua", diu la Núria. Després d'assistir al Taller d'Espai Lingüístic Personal (TELP), organitzat per Tallers per la Llengua, que es va fer a Vilanova i la Geltrú l'octubre passat, ha esvaït aquest malestar. "Vaig entendre que, si em mantinc parlant català, no sóc maleducada. Ben al contrari: és normal que enraoni en la meua llengua al meu propi país". La participació al TELP ha ajudat aquesta jove universitària, veïna de Reus, a evitar les incomoditats i a desenvolupar-se en català en tots els terrenys de la seva vida. Un hàbit que no segueixen bona part de les catalanoparlants, acostumades a abandonar la llengua tan bon punt inicien una conversa amb algú que usa un altre idioma. Evitar aquesta submissió lingüística és, precisament, l'objectiu de Tallers per la Llengua, una entitat que, des de fa set anys, imparteix tallers adreçats a fomentar la sensibilitat vers la llengua i la plena consciència sobre la situació del català.

Com la Núria, també el Joan Raventós ha trobat en els TELP una via per reafirmar la seva conducta. Si bé el seu grau de consciència ja venia de

molt abans, els tallers li van oferir una oportunitat per reflexionar sobre els veritables motius de la substitució lingüística amb altres persones dels Països Catalans. Treballador del Consorci per a la Normalització Lingüística (C-LN) de l'Alt Penedès i el Garraf, en Joan destaca la possibilitat de debatre els contextos que impliquen algun tipus de conflicte lingüístic. "Personalment, m'ha permès refrescar els motius pels quals és innecessari canviar d'idioma", comenta en Joan, per qui "enraonar en català amb parlants d'altres llengües ha deixat de ser un acte de militància per esdevenir un exercici de normalitat".

Revisant els hàbits

La Núria i en Joan, satisfets pel confort que els suposa mantenir-se en català, se sumen a la resta de persones que han participat en alguna activitat de Tallers per la Llengua. Ells es van decantar pels TELP, expressament pensats per a la gent que, tot i tenir consciència lingüística, pateix els inconvenients de parlar una llengua minorada, cosa que condiciona el seu benestar social i individual. "Aquest taller es fa mitjançant tècniques procedents de la teràpia de conducta, de la psicologia de l'esport, del teatre i de l'entrenament en assertivitat", expliquen des de l'entitat.

Al pas cap a l'assertivitat lingüística, s'hi refereix Rosa Calafat, professora de Filologia a la Universitat de les Illes Balears, per qui la funció de l'entitat rau en "socialitzar" aquest coneixement. "Els catalans hem estat i som

Amb el *Joc de Llengües als mercats*, l'entitat promou el català com a eina de relació social

Tallers per la Llengua

immersos en veritats i mentides contextuals que no fomenten l'ús de la nostra llengua, ans al contrari. I aquí entra la tasca de Tallers per la Llengua, que a més d'explicar-nos el significat de conservar la llengua catalana, dóna eines perquè el parlant català esdevingui un usuari segur i destre".

A més dels TELP, l'associació també ofereix Tallers d'Acollida Lingüística, dirigits a persones novingudes a fi de descobrir-los la realitat lingüística del país i els avantatges d'emprar el català com a vehicle de comunicació habitual, a més del Taller d'Educació per la Llengua, impartit a les escoles i els instituts amb l'objectiu de transmetre al

cadascú en relació a la pervivència de l'idioma a l'esfera pública i privada. Segons els seus impulsors, "cada vegada és més necessari convertir el català en vehicle de cohesió. Per això s'ha d'adoptar a tothora i s'ha de mantenir viu en els diferents àmbits". Aspectes dels quals han pres bona nota la Núria Fenoll i en Joan Raventós. A ells, l'experiència amb Tallers per la Llengua els ha animat a difondre als seus entorns la idea que "la supervivència i la normalització del català depèn de tots i cadascun de nosaltres".

Psicologia sociolingüística

Des de l'any 2005, quan es va posar en marxa, Tallers per la Llengua ha redefinit i ampliat aquest ventall de sessions, conscient que, si bé el coneixement del català és satisfactori, a la pràctica, l'ús social retrocedeix o, en el millor dels casos, està estancat. "Per això apostem per una educació en valors i hàbits de conducta favorables al seu ús social, complementaris a l'ensenyament ja establert de matèries com l'ortografia, la gramàtica o la història", afirmen.

En aquesta perspectiva, planteja els tallers a sindicats, associacions, escoles, institucions, empreses i altres col·lectius que poden propagar entre les seves usuàries la satisfacció d'utilitzar el català en qualsevol situació comunicativa. Per reforçar aquests objectius, l'entitat ha establert una col·laboració amb altres entitats que treballen a favor de la llengua, amb el Consorci per a la Normalització Lingüística, a més dels

— *La Núria i en Joan han trobat en els TELP una via per esvaïr dubtes i reafirmar la seva conducta lingüística* —

jovent la riquesa lingüística existent i la importància de preservar aquest patrimoni cultural arreu del món. "És urgent difondre que, de les més de 6.000 llengües vives que hi ha al món, el 90% poden desaparèixer i ser substituïdes per les dominants", adverteixen des de Tallers.

Finalment, l'entitat compta amb el Taller per al Foment dels Usos Interpersonals en Llengua Catalana, un curs de quatre hores en què, a partir de l'anàlisi dels usos lingüístics, se'ns convida a debatre sobre el paper que té

Estades i jocs: el poder de la seducció

Els tallers pràctics són la base de Tallers per la Llengua, que, a través del seu equip de dinamitzadores lingüístiques, desplega aquesta activitat de referència de cap a cap del territori lingüístic català. En paral·lel, però, l'entitat enginya altres propostes amb el mateix objectiu de crear consciència lingüística.

Algunes de caràcter més lúdic són el joc *Estén el català al teu cau* (1r Premi 2009 per a Projectes per Estendre l'ús del Català convocat pel Servei de Política Lingüística de l'Ajuntament de

Tarragona) i el *Joc de llengües als mercats*.

Amb un caire més reflexiu i de treball, l'entitat ha organitzat les Jornades de Reflexió per a la Transformació dels Hàbits Lingüístics. D'aquí va sorgir la idea de començar a preparar el Seminari per la gestió de la llengua l'endemà de la independència, que se celebrarà a Sabadell i amb el qual es vol debatre sobre l'estatus que ha de tenir l'idioma propi en un futur estat català aesa la seva coexistència amb altres llengües.

Una altra activitat pionera de l'entitat ha estat la primera Estada de

Turisme Lingüístic (ETL), que va tenir lloc l'octubre passat a Vilanova i la Geltrú. Més de 60 persones van participar d'un conjunt d'activitats formatives, culturals i lúdiques en un entorn relaxat que els va permetre intercanviar experiències sobre les pràctiques adquirides. L'experiència de l'entitat es recull als llibres *De la consciència a la conducta* i *El català em sedueix*.

governos de tot l'àmbit lingüístic que, amb la incorporació dels tallers al seu currículum, faciliten la divulgació de la llengua catalana i el desig del seu ús plenament normal. Tot plegat ha convertit l'entitat en una mena de "psicòloga sociolingüística de la nació catalana", opina Jordi Solé i Camardons. Per a aquest activista i reconegut sociolingüista, els tallers són una via per "deixar d'edulcorar sobre l'idioma, els dolors de la llengua i les deslleialtats lingüístiques i trobar una sortida desacomplexada" per qui desitja mantenir-se amb el català sense necessitat d'abandonar-lo.

L'objectiu és que les participants acabin fent del català una llengua útil al servei de la diversitat cultural

Amb més de 400 tallers a les esquesnes, Tallers per la Llengua es consolida com un dels espais de trobada per a persones i col·lectius amb diferents graus de consciència lingüística. L'objectiu és que les participants pugin un graó de la piràmide dels hàbits lingüístics, ja sigui animant-les a llençar-se a parlar en català, aportant eines per mantenir-se en català o, finalment, dotant-les de recursos per assolir l'assertivitat lingüística. En definitiva, uns passos que resulten imprescindibles per assegurar el manteniment de la vitalitat de la llengua catalana i avançar cap a la seva plena normalitat arreu dels Països Catalans.

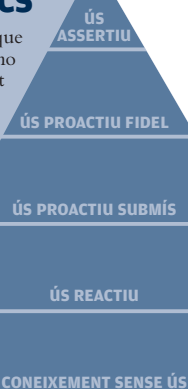
La darrera Estada de Turisme Lingüístic, celebrada a Vilanova i la Geltrú, va atraure desenes de participants

Tallers per la Llengua

La piràmide dels hàbits lingüístics

A grans trets, podem classificar i representar la població catalanoparlant segons el seu grau de consciència lingüística mitjançant una piràmide. A la base, hi trobaríem aquelles persones que saben el català, però que no s'atreveixen a parlar-lo (coneixement sense ús). Al següent graó, hi situaríem les persones que, per norma general, inicien les converses en castellà, si bé poden passar a usar el català en cas que la interlocutora els el parli (ús reactiu). A continuació, hi hauria aquelles persones que solen començar les converses en català, però que canvien de seguida que la interlocu-

tora els parla en castellà, encara que no els hagi dit explícitament que no l'entén (ús proactiu submís). Tot seguit, tindríem les persones que pràcticament mai no canvien al castellà, però que no s'acaben de sentir còmodes i, en determinades circumstàncies, poden arribar a canviar (ús proactiu fidel). A la punta, hi trobaríem les persones que usen el català amb plena normalitat i comoditat (ús assertiu).

+INFO

www.tallersperllengua.cat

Balenes franques

FOTOGRAFIA: Oriol Clavera

Quina delícia el joc de les balenes quan no hi havia espècies ni hemisferis. Quanta complicitat sota la mar abans de l'espetic, de l'estampida, d'aquell fugir sense saber per què cap a altres oceans i separar-se, d'aquell partir-se el gel inexplicable. I ja mai més els dies sense temps on tot el que calia era saltar, i ja mai més foren regals les ones sinó un recordatori de distàncies i el dolor fi de qui ha perdut un altre.

S'estimaven, jo sé que s'estimaven. És fàcil reconèixer en els teus ulls el moviment tectònic de l'adéu, l'angoixa a la mirada de les bèsties, com d'alts eren els salts que tu i jo fèiem.

Mireia Calafell

RODA EL MÓN

14+15

La guerra civil de Líbia obliga un milió de migrants subsaharians a tornar als seus països d'origen

16

L'esclat d'una nova rebel·lió posa contra les cordes el govern de la República Centreafricana

ESTAT ESPANYOL // SUPORT AL CARRER I PRESSIÓ AL PARLAMENT PER L'ALLIBERAMENT DEL JOVE DE VALLECAS DETINGUT EL 14-N

'Alfon' continua a la presó malgrat les irregularitats del procés

Ramon Samblas
Barcelona

El matí del 14 de novembre, Alfonso Fernández (*Alfon*, al seu barri) i la seva companya Daira Waldorf sortien de casa amb la intenció d'unir-se al piquet informatiu del barri de Vallecas (Madrid), que s'havia organitzat amb motiu de la vaga general europea. Dos minuts després de sortir, ambdós van ser detinguts per agents de la policia espanyola, que els acusen de portar una bossa amb materials per fabricar explosius. 48 hores més tard, la noia va ser posada en llibertat amb càrrecs i Alfon va iniciar un calvari que encara no ha finalitzat. La jutgessa Mercedes Gutiérrez Suárez va decidir el seu internament en presó preventiva al centre de Soto del Real, on continua tancat.

ERRORS POLICIAIS I JUDICIALS

El procés ha estat sotmès a irregularitats i errors des de l'inici. Per començar, segons va denunciar la Plataforma per la Llibertat d'Alfon, a la bossa que suposadament duia l'Alfon, no s'han trobat empremtes dactilars del jove veí de Vallecas. Un fet que ha estat admès per la mateixa fiscalia. Tampoc consta que, en el moment de la detenció, portés guants que justificuessin aquesta absència. Durant les hores immediatament posteriors a la detenció dels dos joves, es van efectuar tres registres, respectivament, als domicilis de les famílies de la parella de joves i a la seu de la penya de l'afició del Rayo Vallecano, Bukameros, a la qual la policia vincula Alfon. En aquests registres es van emportar el seu telèfon mòbil i documentació relativa a persones que integren la penya de futbol. En declaracions fetes a aquest setmanari, l'advocat d'Alfon, Erlantz Ibarrodo, denuncia que "a dia d'avui, quasi dos mesos després de la detenció i l'empresonament, encara

no ha sortit l'informe policial i no ens podem defensar de tot el que se'ns acusa, més enllà de l'acusació de tinença d'explosius. Sembla que hi ha una raó soterrada que desconeixem, que no apareix a la instrucció, però que creiem que sortirà a l'informe policial perquè notem que té molta influència en tot el procediment".

La jutgessa que instrueix el cas va mantenir el jove madrileny a la presó durant vint dies per "alarma social", una figura que, des de 2007, no consta a la llei d'enjudiciament criminal i no admet mesures d'empresonament preventiu. Es va rectificar l'error i, des de l'Audiència Provincial, es va canviar el motiu d'empresonament pel de "risc de fuga". No ha servit per res que el lletrat del noi hagi presentat proves d'arrelament social com contractes laborals i arrelament familiar. "La mateixa campanya que s'ha muntat al seu barri i la projecció que ha tingut són una prova evident d'aquest

"Quasi dos mesos després de la detenció i l'empresonament, encara no ha aparegut l'informe policial"

arrelament", argumenta Ibarrodo.

A principis de desembre, l'activista de Vallecas es trobava sota la categoria 5 del règim del Fitxer d'Interns d'Espècial Seguiment (FIES). Aquesta mesura draconiana utilitzada per les administracions penitenciàries espanyoles comporta una restricció molt gran de les comunicacions amb l'exterior i el control de tots els moviments de la població reclusa sotmesa a aquest règim. La defensa legal d'Alfon assegura que no hi ha cap motiu per enquadrar-lo en aquest règim penitenciari ja que encara està

pendent de judici i aquesta mesura vulnera la seva presumpció d'innocència. Tant el seu advocat com la seva família afirmen que el canvi constant de cel·les i mòduls fa molt difícil l'arrelament al centre penitenciari de Soto del Real i, a més, a la pràctica, li impedeixen participar en cap activitat de la presó, com els cursos. Ara, la decisió que el jove pugui sortir del mòdul FIES recau sobre el jutjat número 2 de vigilància penitenciària de Madrid, que ha d'admetre el recurs presentat per la família del jove.

#ALFONLIBERTAD I MÉS ENLLÀ

Les mostres de solidaritat amb l'activista madrileny s'han multiplicat a mesura que el coneixement del cas s'ha estès de Vallecas a tot l'Estat espanyol. Al capdavant d'aquest moviment, hi trobem la Plataforma per la Llibertat de Alfon i Elena Ortega, mare del noi. A les xarxes, s'estan

Concentració per la llibertat d'Alfonso Fernández a la Puerta del Sol de Madrid el 28 de desembre / OLMO CALVO

recollint multitud de missatges solidaris sota l'etiqueta #Alfonlibertad. Més enllà de les xarxes socials, al carrer, la campanya no ha deixat de créixer i rebre adhesions. El 20 de desembre, davant el congrés dels diputats espanyol, Elena Ortega va llegir un comunicat on exigia l'alliberament del seu fill, escortada per diputats d'ERC, Amaiur, Izquierda Plural, Compromís i BNG. Gran part dels sindicats alternatius i també dels majoritaris han emès comunicats de protesta contra la situació d'Alfon. El 28 de desembre, milers de persones es van manifestar a diverses ciutats per recordar que Alfon ja portava 43 dies a la presó. El mateix dia, la web de l'Estat espanyol a les Nacions Unides va ser sabotejada amb el missatge *Alfon Libertad*. Un missatge que no para de multiplicar-se a les cantonades, els ponts, les tàpies i pancartes d'arreu de la península. ◀

EL NÍGER // LA GUERRA CIVIL DE LÍBIA OBLIGA MÉS D'UN MILIÓ DE PERSONES SUBSAHARIANES A RETORNAR ALS SEUS PAÏSOS

L'odissea de les migrants de Líbia

Petjades al desert del Níger / ORIOL PUIG

Oriol Puig
Niamey, El Níger
@oriolpuigcepero

La guerra civil de Líbia va finalitzar de manera oficial el 23 d'octubre de 2011 amb l'assassinat del coronel Moammar al-Gaddafi per part d'un grup de rebels. El conflicte, tanmateix, continua viu en algunes zones del país i les seves conseqüències es fan sentir a diversos països de l'Àfrica subsahariana com Mali o el Níger. Ara, aquest darrer, sotmès a una situació de dificultats econòmiques, socials i nutricionals de primer ordre, està suportant l'onada de milers de migrants, obligades a fugir de Líbia arran de la guerra.

"El Níger és insuportable, aquí no hi ha res a fer. Volem treballar i no podem. Hem passat de sustentar la família a dependre d'ella". Aquesta és la descripció que fa Irou de la situació que viu actualment a Niamey, la capital del Níger, d'on és originari. És un dels molts joves -la majoria homes- que, fart de les condicions de vida al seu país, un bon dia va decidir travessar el desert del Sàhara amb l'objectiu d'arribar a Líbia i, posteriorment, a Europa per millorar la seva

situació. La pols de les dunes i la soledat, acompanyada d'un viatge ple de riscos, no el van aturar en el seu desig de volar. Irou va veure com molts dels seus companys es quedaven pel camí, mentre ell assolía el seu propòsit d'arribar a destí. Tot tipus de calamitats i dos intents frustrats de creuar el Mediterrani el van dur a fer realitat el proverbi haussa -una de les ètnies majoritàries al Níger i un dels idiomes més parlats al país- que diu "*Líbia kama touré*", és a dir, "Líbia, com Europa". D'aquesta manera, Irou, com molts d'altres, una xifra difícil de determinar a causa de la irregularitat del fenomen, va començar una nova vida a la Líbia de Gaddafi, on va treballar com a mà d'obra barata en grans infraestructures derivades de jaciments petrolífers o en organismes públics com a jardiner o escambriaire.

EL DORADO LIBI

Convertit en migrant clandestí, la vida d'Irou i de molts altres transcorria entre jornades maratòniques de feina destinades a enviar la major part possible de diners al seu país i el racisme impregnat de soca-rel a la societat d'acollida. "Gaddafi va imposar la presència de subsaharians, però els libis se senten superiors,

més propers a Europa que a l'Àfrica i, per això, t'insulten. T'has d'acostumar a la situació si no vols sortir-ne malparat", relata Bachir, un dels retornats nigerins després de la guerra.

Ja fos compartint pis, vivint a la pedrera o bé en una casa pròpia, gràcies a una estabilitat obtinguda amb constància i esforç, eren pocs els que pensaven en tornar al Níger. La guerra, però, va esvaïr el somni i, amb ell, més d'un milió de

"Televisions, ràdios, neveres, comptes bancaris. Ho vam deixar tot, no teníem alternativa", explica una de les persones obligades a fugir de Líbia

persones subsaharianes es van veure obligades a fugir amb les mans buides i abandonar una realitat que es transformava en miratge. "Televisions, ràdios, neveres, comptes bancaris. Ho vam deixar tot. No teníem alternativa", explica Abdelaziz, obligat a fugir amb la seva dona embarassada de set mesos des-

prés de viure al país magrebí durant una dècada.

Les primeres manifestacions del febrer de 2011 a Bengasi "no predeien el que passaria, però el tancament del mercat de Trípoli i la mobilització dels portaavions americans ja apuntaven cap a la caiguda de Gaddafi", indica Bachir des de casa els seus pares, a Niamey.

Durant les setmanes i els mesos transcorreguts abans de trobar la manera de sortir d'aquell "infern", la majoria de "negres" -tal com se'ls coneix a Líbia- van restar tancats a casa, mentre les bombes queien a prop. Ells i elles, sense distinció, van funcionar com a boc expiatoris de les atrocitats del règim i, amb això, van ser assenyalats com a còmplices. Així, a la població resident a Banghazi, se li va donar 48 hores per abandonar la ciutat, mentre a Trípoli la mort s'amagava a cada racó. "Comptàvem amb queviures a casa, però el nen plorava, cridava perquè no tenia llet i havia de sortir a buscar-ne. Civils amb Kalàixnikov t'interrogaven fent tota mena de preguntes i t'acusaven de mercenari. En alguns casos, et deixaven anar, en d'altres, et retenien, t'agredien o t'apunyalaven", relata Daouda.

La gent subsahariana va ser assenyalada com a còmplice de Gaddafi i va servir de boc expiatori de les atrocitats comeses durant anys pel règim libi

La psicosis contra la gent subsahariana, fruit de l'estratègia de Gaddafi de fer pagar als sectors més necessitats per defensar la seva causa, es va estendre pel país a mesura que els grups rebels avançaven. El règim instruïa els grups mercenaris, valent-se de la fe cega d'alguna gent cap al considerat *Gran Líder* de l'Àfrica o de persones amb manca de recursos i necessitats de diners. "En el meu cas, si no hagués tingut família, jo també hagués estat mercenari. Et pagaven 1.000 dòlars al dia i, ara, almenys podria tenir una casa", assegura Daouda.

EL TRAUMA DEL RETORN

Tot i que alguna gent es va quedar a Líbia, la majoria de persones subsaharianes van iniciar l'èxode cap al sud. Segons el govern del Níger, un total de 270.000 persones van tornar durant el conflicte; segons l'Organització Internacional de Migracions (OIM), la xifra era de 115.000. Sigui com sigui, la gent que va tornar, tant per via terrestre a través del Sàhara com amb avió via Tunísia o Egipte, compartia unes "condicions físiques i psicològiques molt precàries", segons el responsable de Metges Sense Fronteres al Níger, Abba Boubacar. Completament

exhausta i sense recursos per començar de nou, les persones retornades afronten “la vergonya de dependre de la família, quan ells n’havien estat sempre els garants”, indica el responsable de Caritas Níger, Raymond Yoro. A la sensació de fracàs i de culpa, s’hi afegeixen els traumes derivats de la guerra, com l’insomni que pateix Bachir o l’estancament d’Abdelkarim, el fill de la Fati i en Daouda, que -amb sis anys- no es relaciona ni evoluciona arran d’un trastorn postconflicte. La gent retornada, a més, es troba “desconnectada de la realitat”, ja que “després de tants anys fora, no coneixen el país ni s’adapten als costums”, afirma el representant de Caritas.

UN PANORAMA DESOLADOR

L’atur és majoritari entre les persones repatriades que, tot i haver après una professió a Líbia, es veuen impossibilitades d’exercir-la al Níger. Mecànics, electricistes o lampistes es troben desemparats en un mercat professional no adequat a les seves característiques. Alguns aconseguen feines puntuals, com Daouda, “per donar de menjar a la família”, mentre la majoria “no s’emmotlla, perquè estan acostumats a treballar”, assegura el responsable del Comitè Ad-hoc, M. Agali Abdelkader, creat pel govern nigerí específicament per a la causa de la gent retor-

nada. A les dificultats per treballar, s’hi afegeix una disminució d’ingressos per la pèrdua de transferències de l’exterior i un increment de les persones per alimentar que, en un context de dèficits de producció, ha comportat un empitjorament considerable de la crisi alimentària l’any 2012, segons l’ONU.

LA LLUITA DE LES REPATRIADES

En aquestes circumstàncies i apel·lant a la seva contribució a través de les remeses, les persones repatriades constituïdes en el Col·lectiu de Repatriats Nigerins (CORNI) exigeixen a l’Estat que els faciliti la reintegració. “No demanem diners, sinó l’aprofitament dels nostres coneixements i experiència”, assegura Irou. Aquests últims mesos, la batalla dialèctica entre l’organització i l’Estat ha augmentat i, mentre la gent retornada exigeix una mobilització de recursos més gran per part del govern, aquest es despatxa assegurant que “no compta amb els diners necessaris per fer-hi front”. Davant d’això, les persones repatriades insisteixen a demanar “una oportunitat” per quedar-se a la terra que les va veure néixer, tot advertint que “si això no es produeix, el país se sumirà en una inestabilitat creixent” i es perdran persones qualificades que faran realitat la frase: “preferim morir allà que deixar-nos morir aquí”. ◀

Ciudadanes nigerines extrauen aigua d’un pou / ORIOL PUIG

El país oblidat

El Níger és un país sahel·là considerat el segon país més pobre del món segons l’Índex de Desenvolupament Humà de les Nacions Unides, només per davant de la República Democràtica del Congo. Amb una esperança de vida de 54 anys i una taxa d’alfabetització del 29%, el Níger posseeix l’índex de creixement de població més alt del món, del 3,3%, amb una mitjana de set criatures per dona. De majoria musulmana, la poligàmia és acceptada i, actualment, diferents grups extremistes islàmics actuen al seu territori.

Compta amb un sistema multipartidista avalat per la comunitat internacional i considerat com una “democràcia” incipient, tot i el rol jugat per l’exèrcit en diferents cops d’estat des de la independència de França, l’any 1960. Tot i els indicadors desfavorables, el Níger és el tercer exportador mundial d’urani, explotat bàsicament per l’antiga metròpoli, que manté la seva influència a la zona. Aquests últims temps, la Xina i Rússia han començat a treure profit de recursos com el petroli o el carbó.

Mentrestant, gairebé el 80% de la població es dedica a l’agricultura i la ramaderia, en una de les zones més àrides del món i que pateix més les conseqüències del canvi climàtic. Les sequeres, els dèficits de producció i l’especulació amb els preus dels aliments provoquen crisis alimentàries severes i recurrents que deixen la població en una situació de vulnerabilitat indecent.

Paisatge sahel·là / ORIOL PUIG

HEM ARRIBAT A 1676 SUBSCRIPCIONS!
REGALA LA DIRECTA ha sigut un èxit,
 moltes gràcies pel suport i benvingudes.
WWW.SETMANARIDIRECTA.CAT

ÀFRICA // UNA COALICIÓ DE GRUPS INSURGENTS S'ALÇA EN ARMES CONTRA EL GOVERN DE BOZIZÉ, A QUI ACUSA DE NEPOTISME I CORRUPCIÓ

La República Centreafricana amenaçada per una nova guerra

Roger Suso
Berlín (Alemanya)
@eurosuso

Es tancadors de guerra sonen a la República Centreafricana i la tensió va en augment. L'esclat d'una nova rebel·lió ha posat contra les cordes el govern de François Bozizé, president del país des de 2003, i planteja serioses preocupacions humanitàries. La Unicef ha denunciat el reclutament forçós d'infants i el nombre de persones desplaçades es compta a milers. La revolta, protagonitzada el 10 de desembre per una coalició de grups insurgents anomenada Séléka, va començar quan les forces rebels van prendre militarment el control de les principals ciutats perifèriques i mines de diamants, or i urani del país, un avenç que les va portar a tan sols 75 quilòmetres de Bangui, la capital del país.

A través d'un comunicat signat per Justin Mambissi Matar, líder de l'aliança insurgent, Séléka va acusar Bozizé d' incomplir els Acords de Pau de Birao de 2007, que contemplen -entre altres assumptes- la integració de combatents

Esclat d'una nova rebel·lió ha posat contra les cordes el govern de François Bozizé

rebels a l'exèrcit centreafricà, l'alliberament de preses polítiques i el pagament de les compensacions econòmiques per la deposició de les armes. A través del comunicat, Séléka també va demanar al govern l'alliberament d'una sèrie de preses polítiques i que iniciï una investigació sobre la desaparició del polític opositor Charles Massi. La declaració també feia referència "al nepotisme i el tribalisme de Bozizé vers la seva família i la seva comunitat; a més de l'exclusió i el menys-

Habitants de Damara fugen dels enfrontaments entre Séléka i l'exèrcit centreafricà / SIA KAMBOU

preu a la ciutadania i el saqueig de la riquesa i els recursos per part del govern". En altres comunicats, el portaveu de la coalició i fill de Charles Massi, Eric Massi, va assegurar, des de París, que Séléka està disposada a suspendre el seu avenç cap a Bangui i a enviar delegats a participar en converses de pau amb el govern a Libreville, la capital del Gabon.

Mentre l'exèrcit centreafricà, amb el suport de l'exèrcit del Txad, s'enfronta als insurgents a Damara per intentar repel·lir l'ofensiva cap a la capital, el president Bozizé cerca desesperadament el suport de França, antiga potència colonial, i també dels EUA per frenar l'ofensiva rebel. Però, durant les festes nadal·lenques, el president francès, François Hollande, va desautoritzar qualsevol operació militar per defensar el govern de Bozizé del contingent de 500 soldats francesos desplegats al país. En canvi, els soldats sí que han estat mobilitzats per custodiar l'ambaixada i les principals seus d'empreses franceses, com Air Fran-

ce, després d'atacs i protestes de persones partidàries del govern indignades per la negativa d'Hollande d'intervenir contra Séléka. No obstant això, a més del suport del Txad, Bozizé ha rebut suport militar amb tropes del Gabon, la República del Congo, el Camerun, Angola i Sud-àfrica per fer front a la coalició que encapçala Mambissi Matar, a la qual acusa de tenir elements gihadistes i connexions amb sectors libis pro Gaddafi i amb el Moviment 23 de març del Kivu Nord congolès.

Bozizé va arribar al poder el 2003 mitjançant un cop d'Estat contra el llavors president Ange-Félix Patassé i, posteriorment, va guanyar les eleccions de 2005 i 2011. Arran del cop d'Estat militar -que va comptar amb el suport del president del Txad Idriss Déby- i d'un seguit de polítiques de divisió ètnica, la República Centreafricana es va veure immersa en un conflicte armat molt greu, conegut com la guerra dels arbusts, que va cessar amb el desplegament al país de la missió

de les Nacions Unides MINURCAT. El conflicte va enfrontar el govern colpista i la gent que n'era partidària, majoritàriament representats del poble Gbaya (el més nombrós del país), amb diversos grups armats ancorats als pobles Sara, Banda i M'Baka -que anteriorment havien ocupat les institucions del país, tant durant l'època colonial com durant la guerra freda- com l'Exèrcit Popular per a la Restauració de la República i la Democràcia (CAR) o la Unió de Forces Democràtiques per a la Unitat (UFDR) de Michel Djotodia, amb connexions amb la família de l'antic governant.

Tanmateix, el conflicte es va veure agreujat per la dimensió regional, ja que la República Centreafricana es va convertir en santuari d'operacions de grups armats del conflicte sudanès de Darfur, de la República Democràtica del Congo i de la guerrilla fonamentalista catòlica ugandesa de l'Exèrcit de Resistència del Senyor (LRA) que lidera Joseph Kony. En l'actual escalada del conflicte contra el general Bozizé, Séléka, composta per tres faccions escindides d'antics grups armats, també es veu immersa en fortes disputes ideològiques internes i marcada

Bozizé ha rebut suport militar del Gabon, el Camerun, Angola, l'RDC i Sud-àfrica

per la clivella ètnica del país. Els darrers dies, tant Séléka com el govern de la República Centreafricana com l'oposició parlamentària han manifestat la seva disposició a dialogar i negociar una solució democràtica i holística, per una regió afectada per la violència política i sectària, la corrupció i la impunitat governamental i la pobresa endèmica de la població. No obstant això, amb tots els escenaris oberts i opacs, la represa d'una guerra civil no es pot descartar. ◀

EXPRESSIONS

Un home, tres artistes i tres realitats

Retrospectiva dels cinquanta anys de carrera del dibuixant Ops, El Roto o Andrés Rábago al Centre d'Art Tecla Sala

A través de traços negres i frases punyents, l'artista autodidacta conegut popularment com El Roto ha intentat plasmar a les seves vinyetes les realitats més desagradables que s'han viscut a l'Estat espanyol durant el darrer mig segle. A l'exposició més completa que s'ha fet a Catalunya, es poden conèixer les altres dues personalitats que conformen la figura d'aquest artista prolífic i creatiu: Ops i Andrés Rábago.

Anna Pujol Reig
expressions@directa.cat
@putxiputxis

Quan s'entra a les sales del Centre d'Art Tecla Sala (l'Hospitalet de Llobregat), davant nostre apareix la mítica imatge -que pertany a l'etapa d'El Roto- anomenada *Halloween*, on un Mickey Mouse amb dents de tauró quasi surt de la paret per atacar-nos. Així doncs, no és d'estranyar que el títol de la mostra sigui *Un viatge de mil dimonis (I un parell d'àngels)*. Realment, fent el recorregut per les cinc sales i observant

les més de seixanta làmines que integren l'exposició, t'adones que les històries que ens expliquen, els crits que surten de cada línia i les figures que hi habiten són més properes a l'infern que no pas al millor dels mons possibles. Precisament, aquesta ha estat i és la tasca d'aquest il·lustrador madrileny que, pels volts de 1968 i sota el pseudònim d'Ops, va començar a publicar vinyetes satíriques i descarnades a publicacions contraculturals com *Ajoblanco* o *Hermano Lobo*. Ops només utilitzava el dibuix, ja que era la millor manera de passar la censura, segons diu el mateix artista: "Les paraules limiten les idees i les fan més vulnera-

bles". Per aquest motiu, els seus traços són forts, profunds, plens de càrrega satírica i enginy per poder fer front a la repressió franquista. Tot seguit, ens endinsem a les altres dues etapes de l'il·lustrador, que aquest any 2012 ha editat una obra dedicada a una de les seves preocupacions: la manipulació dels mitjans i la seva falta de dignitat i honestedat. L'artista, que declara que no mira mai la televisió ni escolta la ràdio i que només llegeix premsa escrita, ha utilitzat un antic refrany per titular el llibre de vinyetes editat aquest any per l'editorial Mondadori: *Camarón que se duerme (se lo lleva la corriente de opinión)*. ◀

Amb una sola línia

El gruix de l'exposició es dedica a l'època en què l'artista va començar a esdevenir El Roto, finals dels setanta, moment en què comença a estilitzar cada vegada més els seus traços i crea, mitjançant personatges anònims i una sola frase, les seves conegudes vinyetes satíriques. La seva força rau en la capacitat, quasi impossible, de comprimir tota la càrrega política i crítica dels pensaments en un contingut tant mínim. Aquesta és la gran virtut d'El Roto, capaç de resumir la problemàtica social a la mínima expressió, tocant temes com l'ecologisme ("¿Os acordáis de cuando había horizonte? ¿Cómo era papi?", "Plantaron urbanizaciones en los huertos y ahora se quejan de tener que comer ladrillos" o "Según mejora el clima económico, empeora el ambiental"), el feminisme ("Los hombres tenemos que ganar más que las mujeres para comprar flores. -Sois un cielo" i, sobretot, contra el sistema i totes les seves conseqüències ("Si vamos hacia atrás ¿Por qué nos dicen que hay que mirar hacia delante?", "Deje de salvarme, que me ahoga!" o "-Jefe, que me debe tres meses! -¿Qué pesaditos estás con la memoria histórica"). Vist en clau de present i immerses en l'era digital, salvaguardant les distàncies, es podria dir que les línies sarcàstiques d'El Roto són la piulada de denúncia perfecta.

Interiors al descobert

El Roto ha anat evolucionant i, sense deixar de fer les seves vinyetes satíriques, ha aparegut Andrés Rábago. Sempre ha estat allà, però ara ha arribat el moment en què ha decidit mostrar la part més visceral, més interna, la que totes tenim a dins i amb la qual, més enllà del moment social, ens sentim identificades. Obres treballades amb un sentit més espiritual que terrenal, són pintures de gran format, amb fons d'una o dues tonalitats molt pujades que atrapen la mirada, on hi ha representats personatges que esdevenen metàfores del pas del temps, de la fragilitat humana, de la pèrdua, de la vellesa, del significat de l'art... Estan ubicades al final del recorregut de l'exposició, observant-les, ens adonem de com OPS, El Roto i Andrés Rábago han estat capaços de traduir en imatges nivells de consciència tan diferents i alhora tant propers a les persones, amb totes les seves condicions i contradiccions.

• **Info:** *Un viatge de mil dimonis (I un parell d'àngels)* Fins el 24 de febrer de 2013. Exposició gratuïta. Centre d'Art Tecla Sala. Av. Josep Tarradellas, 44. L'Hospitalet de Llobregat. Metro: L-1 Torrasa. Tel. 93 338 57 71. www.teclasala.net. Horari: De dimarts a dissabte: d'11 a 14h i de 17 a 20h. Diumenges i festius: d'11 a 14h. Dilluns: tancat. **Video** a la web: www.setmanaridirecta.info

Cultura Sound System

“La música jamaicana esdevé un espai on les classes populars tenen veu i vot”

A la recerca del *big tune*. Una de les perles de la cultura jamaicana és, sens dubte, el *sound system*. No parlem d'una banda ni d'una artista, tot i que és un projecte musical en tots els sentits. Es remunta a l'època de la independència de l'illa (el 1962) i fins i tot abans, quan les persones promotores dels estudis de gravació, dels segells discogràfics i molt vinculades a artistes, traslladaven les novetats que es produïen a les habitacions insonoritzades directament al carrer. A més, amb enginyeria pròpia, amb equips fets a mida i ideats per fer arribar els greus del *sound* quilòmetres enllà. Més de cinquanta anys després, ens afegim a la quarta nit de Plastic Fever, un esdeveniment *sound system* estrictament vinil al bar La Resistencia de l'Hospitalet, amb amfitrions de luxe, Rebelmadiag, que comparteixen cartell amb Freedom Cry i Wiggle Yard. Tots tres formen part de l'escena *sound* de la Kingston catalana i aprofitem el sopar i la nit per indagar en aquesta cultura comunitària que va molt més enllà dels estereotips de la *ganja* i les rastes per parlar-nos de la socialització de la música i de la creativitat al carrer.

Estel Barbé
expressions@directa.cat

Pablo Lamotta i Jep Jorba són els integrants actuals de Rebelmadiag Sound System. Els orígens es remunten gairebé deu anys enrere, a la Granada de 2003, amb el bagatge de diversos projectes en solitari de Lamotta i una maleta farcida de *hits* i d'amor per la música negra en vinil pur. Després de passar per Madrid i aterrar a Barcelona, Jorba, provinent del sector *oldie* i de la banda Root Diamoons, s'afegí al projecte el 2009. A partir d'aquí, han fet girar els plats a diversos festivals, entre ells, a la darrera edició del Rototom. Al marge de la sessió d'aquesta nit, es preparen per l'*after party* del IX Sant Antoni Reggae Splash del 12 de gener i per un desè aniversari que ja auguren que farà història.

E: Què sonarà aquesta nit?

Jep Jorba: Avui farem una mica més d'*oldies*, no?

Pablo Lamotta: Ja ho veurem...

Jep Jorba: Fa dia de *rocksteady*, d'aquelles nits per ballar *apretadets*...

E: Què hi ha de real en la concepció de la cultura jamaicana i l'ideari que l'envolta que ens arriba aquí?

PL: No s'ha de perdre de vista que Jamaica és el que és. Hi ha aquest imaginari occidental que s'ha fet al voltant de l'illa com a destí turístic, amb platges paradisíques i on fumes porros i tot plegat; però, per altra banda, hi ha tot el vessant de veritable precarietat social, de la història de l'espòli occidental. I en aquest escenari, la música esdevé un espai on les classes populars tenen veu, vot i accessibilitat. Saben que és un món molt concret que només es fa allà i que

té unes tècniques de gravació i d'interpretació que, sens dubte, han influenciat la música *mainstream*; de fet, l'MTV se'n nodreix al 100%. Quina altra música del Tercer Món té l'acceptació, la comercialització i l'eco que ha tingut la música jamaicana?

E: En el context actual de comercialització musical multinacional, què en queda d'aquella essència original?

PL: La música jamaicana és una música que es fa i es refà a si mateixa a molts nivells. En el sentit que, avui dia, fins i tot en un moment en què la música jamaicana *mainstream* absorbeix molt de certs codis nord-americans i occidentals, també manté una entitat molt pròpia, amb molts artistes actuals i productors que encara miren el passat. Hi ha moltes versions i picades d'ull a bona part de les produccions de finals dels 60, principis dels 70.

“El fet que, d'una població tan petita, n'hagi sorgit una música que influencii la resta del món és una cosa espectacular”

JJ: Jamaica no arriba als tres milions d'habitants; per tant, el fet que, d'una població tan petita, n'hagi sorgit una música que influencii la resta del món és una cosa espectacular.

PL: Es mira molt Jamaica en aquest estadi creatiu i Jamaica sap que se la mira molt. Però, a la vegada, aquesta música manté uns codis molt propis i molt bojos. Jo crec que la mà occidental no hi ha pogut entrar del tot perquè és una cosa molt del gueto, molt d'allà. ◀

Jep Jorba i Pablo Lamotta de Rebelmadiag Sound System / LUIS TATO

Reggae Big Tunes

Una sessió de Rebelmadiag en vuit temes

- *I Won't Let You Go* - The Bluesbusters (Ska)
- *Reggae From The Ghetto* - John Holt (Early Reggae)
- *Rocksteady* - Alton Ellis (Rocksteady)
- *Here I Come* - Dennis Brown (Roots)
- *Lost mi Love* - Yellowman (Rub a Dub)
- *Ting A Ling* - Shabba Ranks (Digital / Early Dancehall)
- *Times Like These* - Queen Ifrica (New Roots)
- *The System* - Popcaan (Dancehall) (Big Tune 2012)

Romàntics del vinil a l'escena 'sound' de Barcelona

"No podríem entendre la història de Jamaica, de la seva música i del sound system sense la forma d'un single"

Parlem amb els tres *sounds* perquè ens facin una pinzellada de la irrupció i l'estat del sector a casa nostra, d'aquesta dèria del 7 polzades i, en definitiva, del *plàstic*. Jep (Rebelmadiag) apunta que "al principi, potser el sound no es movia tant pel cor de l'escena reggae de Barcelona sinó que, per afinitats polítiques i socials, circulava en espais okupats i espais socialment i políticament actius". S'hi suma Oriol (Freedom Cry) per assenyalar que ells es van gestar a les sessions que feien a La Krispa de Cornellà de Llobregat. Ara, però, l'escena és diferent, les sales han proliferat i l'atenció cap a aquesta cultura, també. No obstant això, encara falta força recorregut i sobretot públic, com diu Oriol i secunden tots.

Una altra de les connexions entre tots tres *sounds* és, sens dubte, el vinil, d'aquí les Plastic Fever. Una febre que, malauradament, cada vegada passen menys *sounds* i que, com remarca l'Oriol, "és evident que en general el vinil ha cavalcat fins al final. A Jamaica, ja només es produeix entre el 3 i el 5% en aquest format. I es fa per romanticisme". En canvi, continua afirmant que, sens dubte, "la història de Jamaica, de la seva música i del sound system, nosaltres no la podríem entendre sense la forma d'un *single*". Un format molt més "proper que un arxiu que et descarregues", com afirma Rubén (Freedom Cry) per acabar amb la reflexió de Pablo: "Personalment, tinc la sensació que tens una relació més artesanal amb la música".

/ LUÍS TATO

/ JEP JORBA

/ J. J.

/ J. J.

Abecé de l'univers 'sound system' jamaicà

Selecta: col·loca i mescla els vinils, occidentalment traduït com a Dj.

Speaker: qui presenta els temes, dinamitza la sessió. Explica la història del tema, de les artistes, però no canta.

Deejay: músic que canta sobre un *riddim* o instrumental.

Big Tune: tema musical, sovint conegut, per encendre del tot la pista de ball.

Dubplate: cançó dedicada que un *sound system* demana a una artista. El *sound* demana a l'artista -cantant- que inlogui una dedicació en un dels temes.

Dancehall: paraula amb dos significats. Per una banda, és un gènere de música jamaicana en si, que neix a principis dels 80, molt vinculat a la introducció de la producció digital i a la influència nord-americana. Per l'altra, la *dancehall* és l'espai, la pista de ball.

Forward: *tenir forward* significa que un tema té una resposta potent i positiva per part del públic

Massive: el públic, la gent que es reuneix on hi ha el *sound*.

Pull up: concepte de les sessions *sounds* que es podria traduir en començar la cançó de nou. Quan un tema és conegut o té molt bona acollida entre el públic, es tira el plat cap enrere i la cançó torna a sonar. La gent l'acostuma a demanar, és un *torna-la a posar*.

Riddim: un estudi o un *sound* edita un *riddim*, en el sentit que es posa d'acord amb alguns músics per gravar una base musical. Quan ja està gravada, conviden diferents *deejays* a cantar sobre la mateixa base, sobre el mateix *riddim*.

Sound clash: combat entre *sound systems*, competició musical on guanya qui té més *forwards* del públic.

+info

www.facebook.com/rebelmadiag
www.myspace.com/freedomcrysoundsystemkny
www.facebook.com/wiggleyardsound

DE LA PREPARACIÓ AL MUNTATGE FINS AL COMIAT

Una nit *sound system* passa per aquests estadis. Més enllà de fer rodar els plats, les Plastik Fever han servit per crear aliances entre aquests *sounds* i mantenir un dels pocs escenaris on es punxa música jamaicana estrictament en format vinil.

EXPRESSIONS

Camykaz, una nau de creació enmig de blocs metropolitans

Antigues membres del CSO Alkatraz, desallotjat del Poblenou el 2011, converteixen una fàbrica de Cornellà en un espai artístic amb auditori, sala d'assaig i cinema

Bertran Cazorla
expressions@setmanaridirecta.info
@bcr_

L'espai té tots els elements d'un teatre: un escenari amb el seu teló, grades per al públic i, enmig, una zona àmplia que pot fer de platea. També compta amb la instal·lació elèctrica i de so que requereix qualsevol sala que vol oferir bones condicions per acollir actuacions. Però, alçant la vista al sostre o observant la porta, rere les teles que cobreixen les parets i converteixen l'espai en un lloc acollidor, es pot apreciar que la nau esdevinguda teatre va ser construïda amb una altra finalitat: la gran sala de teatre ocupa un vell frigorífic gegant. Allà, s'hi emmagatzemaven gelats quan la fàbrica que ara acull el Centre Social Okupat Camykaz era la factoria de la marca Camy.

"Kamykaz és un lloc on intercanviar i crear; oferim i rebem; és la nostra filosofia"

Al costat de l'ampli teatre, un vell magatzem acull, ara, una sala d'assaig per a acrobates encara més àmplia. I altres antics frigorífics han esdevingut una sala de música i un cinema. Les insulses parets de la nau industrial han estat recobertes amb teles o pintades amb tot tipus de motius i colors: des de l'octubre de 2011, un col·lectiu d'una vintena de persones ha convertit la vella factoria, que duia anys abandonada i subsisteix just al costat dels grans blocs d'habitatges que van erigir els especuladors franquistes al barri de Sant Ildefons de Cornellà, en un centre de creació que acull tot tipus d'artistes i espectacles.

"No som la gent d'Alkatraz, però l'energia per fer això sí que va sorgir d'allà", explica Nerea, una de les membres que

participa al col·lectiu des de l'inici. Es refereix al CSO consagrat al circ, principalment, que hi havia al barri barceloní del Poblenou i que va ser desallotjat el juliol de 2011. Poc després, membres d'aquell col·lectiu van trobar un nou espai en un dels darrers descampats que encara queda per domesticar a l'àrea metropolitana, a cavall entre Cornellà, l'Hospitalet i Esplugues. El consistori d'aquest darrer municipi preveu erigir-hi una Àrea Residencial Estratègica, però, en temps de crisi, el pla triga a arribar.

Mentrestant, el Camykaz atreu gent d'arreu. "Aquest lloc és increïble; des que sóc aquí, he après un munt de coses: deu mesos han estat com anys de vida", comenta, per exemple, Bily. Aquest noi de 21 anys va arribar a Barcelona a principis de 2012, cansat de viure a França, on va créixer, i poc després va descobrir el Camykaz. "M'encanta la música i aquí hi ha sala per assajar", comenta. "Ve gent d'Hongria, Alemanya, Àustria, Polònia, Anglaterra, Itàlia, Argentina..." "comenta Nerea. L'espai té capacitat per allotjar visitants alguns dies i també un pati on es poden estacionar caravanes.

"És un lloc on intercanviar i crear; oferim i rebem", així és com resumeix Nerea la filosofia del Camykaz. L'espai ofereix una programació estable i activitats pun-

tuals. Cada divendres hi ha *jam session* i, cada dijous, sessions de cinema. Els dissabtes, ofereixen cabaret i, el dia 19, planeja una sessió especial. Gran part dels ingressos provenen de la beguda que ven la gent del col·lectiu en aquestes festes. També hi ha un espai de costura i d'intercanvi de roba usada i, els dimecres a la tarda, a partir de les sis, el CSO obre les portes a la mainada de la zona, que pot participar en tallers i jugar per la nau.

Malgrat tot, en més d'un any, el CSO encara no ha trobat la manera de teixir lli-

Dibuix en una paret del CSO Camykaz, a Cornellà. Al fons, blocs del barri de Sanfeliu de l'Hospitalet / BERTRAN CAZORLA

gams amb el veïnat de la zona. "A la gent del barri li costa venir", admet Nerea no gaire lluny dels primers blocs de Sant Ildefons i del bar *La Espanyola*, on van créixer els germans Muñoz dels Estopa, i assenyalant: "El veïnat és gran i té la seva vida".

Aquest és un dels reptes del CSO. L'altre és, com passa habitualment, afrontar el desallotjament. Nerea assegura que el col·lectiu ja va patir un procés penal, que es va arxivar. Aquest febrer, afegeix, està previst que se celebri el judici civil que pot acabar amb el centre. ◀

+info

facebook.com/
csocamykaz

csocamykaz@
hotmail.com

Assemblees
del col·lectiu:
dimarts 19h
al centre.

Andrea Sturniolo SICILIA, 30 anys

El CSO Camykaz és la darrera parada, per ara, del llarg periple que va iniciar el sicilià Andrea, de 30 anys, el març passat. Va sortir de Milà i, en bicicleta, va recórrer mitja Europa fins a Edimburg. Després, va enfilat cap al sud i, l'octubre passat, va arribar a Barcelona i es va instal·lar al centre de la ciutat. Ara, coordina setze artistes que, el 2 de febrer, a Cornellà, oferiran un espectacle multidisciplinari i amb una gran dosi d'improvisació. Es diu *Fill de la terra* i està vinculat a la web sonoftheearth.com. Andrea, que, a banda d'actor, és cantant, també està col·laborant amb el taller de teatre sensorial instal·lat al Polvorí de Montjuïc.

Nelly FRANCESA 30 anys

A finals de l'any passat, va tancar el darrer cine de barri de Cornellà, el Pisa. Des de llavors, un moviment veïnal reivindica que es mantingui l'edifici que l'allotjava. Però ben poca gent sap que, no gaire lluny, al CSO Camykaz, cada dijous poden assistir a sessions de cinema. Una de les encarregades de programar-les és la Nelly, que col·labora amb el centre des de fa quatre mesos. Després de tenir conflictes personals, "buscava pau i, aquí, la vaig trobar", explica la noia en una de les naus centrals del CSO, mentre assaja amb uns malabars. Darrerament, ha programat pel·lícules de Charles Chaplin i d'altres mudes que, amb la seva mímica, es poden vincular al món del circ, explica. Troba a faltar més gent del barri. "Tot és gratis, però, sovint, hi assisteix més gent de la casa que de fora", diu.

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible

coop57
serveis financers ètics i solidaris
www.coop57.coop

arç
cooperativa
www.arccoop.coop

COPA
MENS-
TRUAL...
L'ALTERNATIVA ALS
TAMPONS.

Laciatat invisible
www.laciatatinvisible.org
RECIBO 35 BARRIS - 08014 BCN - 93 298 99 47

productes
de la
terra

El portal
de venda
de productes
dels PPCC

www.productesdelaterra.cat

impresos de tota mena
disseny gràfic
compaginació
il·lustració
rètols
webs
...

Fundació Tam-Tam · 93 218 92 39
tamiam@ibermet.com

POCA BROMA

Quins dies de pau i germanor tan ben parits que hem passat, no trobeu? L'altre dia, vaig pel carrer i em trobo el senyor *arcalde*, que s'ha passat tot el nadal fent obres benèfiques de caritat; anava amb la parenta, tot ben plantat i encara més ben vestit. Ja et dic jo que el tio deu haver hagut de moure cel i terra per fer aquesta campanya de Nadal en què demanava que la gent del poble s'involucrés i donés menjar *en plan* solidari. Suposo que, entre que els de la TV3 i els del Banc de Sabadell no paren de recollir donacions, l'*arcalde* va pensar: "Que carai! Promoguem això que els desgraciats s'atipin entre ells, que no sigui dit que no fem res". I no deixa de ser curiós que la promogui precisament al nostre poble, que té un 68% de població aturada i on les escoles es van construir enganxades al polígon per dues raons: per no perdre ni un pam de terreny especulable del centre i perquè la canalla, encara que no aprengui res a l'escola durant tota la primària, la secundària i la terciària, com a mínim hagi après el camí cap al polígon, que és el que el destí i la municipalitat li té reservat. Per altra part, també han decidit que, a l'escola bressol, es cobrarà un plus de 40 euros al mes pels nens i nenes que arribin abans de les nou i també van decidir que no mourien ni un pèl d'un dit perquè els funcionaris de l'Ajuntament cobrin una part de la paga extra que ja els han prorratejat. Que de ratejar i prorratejar en saben un munt, aquests polítics de carrera. Però val a dir que aquestes dues últimes mesures no els van suposar cap esforç atlètic ni administratiu. Ho van fer d'una revolada abans d'anar a afartar-se de canelons. I així ha de ser el poder, treballós amb els necessitats i despreocupat amb els privilegiats. **AMÀLIA BATAFALUGA** Corrons de dalt.

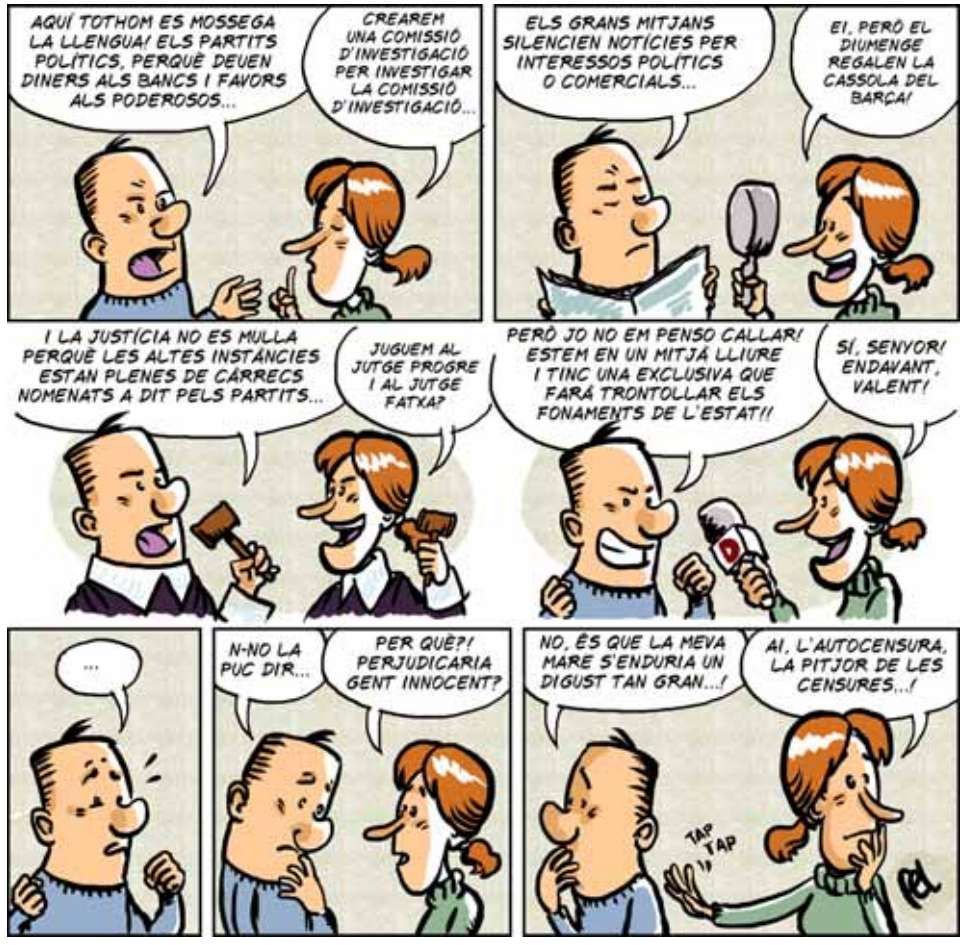
Per una nova cultura de la cervesa

Quan encara no sabem del cert com acabarà la privatització de l'aigua catalana, el que podem afirmar amb rotunditat és que vendre Aigües del Ter-Llobregat (ATLL) més que una necessitat és una idea excel·lent. Ningú no ha fet palesa, encara, la principal conseqüència positiva de la venda, més enllà de l'ingrés directe per l'operació: l'augment del consum de cervesa a mitjà termini. La pujada en el preu final de l'aigua pel consumidor, derivada de la propietat privada de la gestió del cicle en la seva totalitat, desincentivarà el consum. Un producte de baix cost i tan saludable o més que l'aigua, com és la cervesa, podria aparèixer com a substitut perfecte. Els incentius econòmics i els beneficis poden superar amb escreix les primeres reticències.

En primer lloc, suposaria un impuls extraordinari a la indústria cervesera i comportaria un augment de l'ocupació. Seria, sobretot, entre les grans empreses del sector i no entre les artesanals, ja que les primeres són les principals productores de cervesa del que podem anomenar gamma baixa. Potser la *Xibeca* de Damm seria la gran beneficiària d'aquest procés de substitució per les seves similituds amb l'aigua i per la seva implantació al carrer. No cal argumentar que, per fer una camamilla o per bullir la pasta, va millor una cervesa lleugera que qualsevol sofisticació artesanal.

De retruc, la cultura cervesera augmentaria i tots sabriem apreciar les virtuts de la doble malta o l'alta fermentació, amb el que implica de prestigi davant els europeus del nord. A qualsevol jove emigrant cridat pel miracle alemany li resultaria molt més fàcil integrar-se a aquella societat amant de la cervesa. Entre els nens i nenes, per altra banda, el canvi esdevindria popularíssim i els permetria encarrar la manca de recursos escolars amb una certa alegria. De la mateixa manera, la gent gran tindria menys consciència de l'escassetat durant els seus darrers anys. A més, l'esperança de vida es reduiria i, posant la piràmide demogràfica a lloc, acabaríem d'una passada amb el problema secular de les pensions.

En resum, doncs, cal privatitzar ATLL per donar pas a una nova cultura de la cervesa que faci de Catalunya un país de futur capaç de superar la crisi amb un somriure idiota a la cara. **Adrián Crespo** Catedràtic d'Economia de la Universitat de Columbia

Aquesta secció va de tot perquè a la xarxa hi és tot. Intentarem fer-la com hem après a fer-ho tot a la xarxa: de manera col·laborativa, oberta, copiant el que ens agrada i amb el desig que algú ens copiï. Citarem de qui copiem, per reconèixer que el que fem –com tot– és un *remix* del que altres han publicat abans.

Venim del barri d'Internet, que és a tot arreu.

El territori de politització és a tot arreu: al barri, a la universitat, a la feina, al teu grup de col·legues... això no ha canviat, la xarxa s'ha afegit a aquesta suma. I el barri és la manera senzilla de resumir això. El nostres barris són la Barceloneta i la xarxa.

La xarxa com a mitjà de comunicació, però sobretot com a eina de subjectivació. La xarxa com a lloc habitable.

Fa un parell d'anys vam escriure: "L'esperit del #15M és col·laboratiu, les diferències i la diversitat sumen, no resten. Tot hi cap, amb matisos, i no hi ha lloc per a *trolls*". Ens vam equivocar. Estimem els trolls, ens agrada fer el

troll i, en aquesta secció, els trolls tindran el seu lloc.

A la xarxa, mai no estem soles. Per això tenim la sort de comptar amb amigues que han estat o encara són a Sindominio, X.net, La Quadrature du Net, hacktivistes... i altres espais que, per a nosaltres, són referències fonamentals a la xarxa. Filles de Lawrence Lessig, Stallman, Cory doctorow o Barlow, que, des que va declarar la independència del ciberespai, tenen blocs, són *tuits stars* i saben més de comunicació que qualsevol *community manager* al servei del capital o trollegen de *lo lindo*. Comptarem amb elles.

L'apartat *La xarxa com a camp de batalla* serà un reflex de les lluites que s'estan duent a terme per defensar una Internet lliure, oberta i neutral i de les ofensives de les diferents administracions per poder controlar Internet, en molts casos, instades o emparades en la pressió dels *lobbies* de les indústries culturals.

Intentarem parlar de tot, entre totes. Esteu convidades. Ens trobem a #barrinternet.

error 404 – internal server error

La xarxa és un espai d'autoaprenentatge sobre el qual no existeix una disciplina acadèmica, la filosofia del *fer* és l'escola en què basem els nostres coneixements. La velocitat trepidant amb què es mou la xarxa i amb què permea en la nostra vida fa que hi hagi algunes confusions que cal aclarir. I n'hi haurà de noves.

La xarxa no es redueix a Facebook, Tuenti, Twitter i el servidor de correu. Quan parlem de la xarxa, parlem de la seva infraestructura, així com de l'espai més gran per compartir, generar, abocar i rebre informació que ha existit mai. Parlem d'un espai d'autoorganització distribuïda *per se*.

Tenir un perfil a una xarxa social no és mateix que perdre la privacitat i que tothom conegui el color de la teva roba interior. Vés a la configuració de privacitat, pensa el que publiques.

Internet NO ÉS NOMÉS PEL SEXE, també existeixen els preliminars i l'oci postcoital

Usar software lliure NO ÉS EL MATEIX QUE instal·lar-se programes gratuïtament

Descarregar cultura MAI NO ÉS dolent. La cultura és un dret i, si algú et diu que no ho és, és que vol els teus diners.

Youtube NO NOMÉS ESTÀ PLE de vídeos de gatets. També hi ha vídeos de bebès ballant, concerts de Justin Bieber, Noam Chomsky o Lady Gagramsci

La xarxa com a camp de batalla

Cap poder no pot capturar la xarxa sencera

NEUTRALITAT DE LA XARXA

Internet, tal com la coneixem avui dia, és lliure, oberta i neutral. Les empreses de telecomunicacions ens cobren per l'accés a Internet, però la navegació és lliure. Al contrari del que passa amb la televisió, el nostre accés a una web, una xarxa social o un bloc no està condicionat. Un bit sempre és un bit (la unitat bàsica d'informació a la xarxa). La neutralitat de la xarxa és el principi pel qual l'accés i la generació d'informació és igual per a tothom, independentment del contingut, la plataforma, la web o la informació.

"A Internet, neutralitat no vol dir mantenir-se al marge, sinó mullar-se fins a la medulla per la llibertat sense la qual... Internet és impossible" @mangasverdes

El febrer de 2011, només Mèxic, Xile, Bolívia, el Paraguai i alguns països centreafricans respectaven la neutralitat de la xarxa, a la resta de països del món, s'aplica alguna mena de censura.

La neutralitat de la xarxa és el principi que fa que Internet sigui tal com la coneixem avui: un espai de llibertat en perill permanent.

La neutralitat de la xarxa és el principi que està en disputa contínuament i que ha perillat amb propostes de legislació com ACTA, SOPA, PIPA, Ley Sinde Wert, telekom package...

P2P

Peer to peer. Entre iguals. La tecnologia P2P permet l'intercanvi d'informació entre iguals, sense necessitat que hi hagi un servidor central que proveeixi aquesta informació. No obstant

això, el P2P ha esdevingut una filosofia d'acció a la xarxa. L'intercanvi d'informació de manera distribuïda no només ha suposat una revolució en l'àmbit de la cultura, sinó que, a més, és una arma a l'hora d'evadir la censura. Per posar un exemple proper en el temps, quan es va tancar Megaupload, van proliferar milers de plataformes d'intercanvi d'arxius i informació impossibles de detectar i de perseguir per part dels *lobbies* de les indústries culturals.

WWW.P2PFOUNDATION.NET

SOFTWARE LLIURE

Els programes informàtics són els que ens permeten fer coses amb un ordinador. Com un martell o una serra en el món físic, són les eines amb les quals podem fer coses útils en el món digital.

Des dels inicis de la informàtica, existeixen comunitats de programadores que s'han esforçat per crear programes lliures que permetin que les usuàries els facin servir, els estudiïn i els modifiquin. És molt semblant al món de les receptes de cuina: algú té la idea, després, es comparteix i cadascú hi aporta les seves petites variacions i les fa evolucionar. Però moltes empreses han treballat en direcció contrària: amb la voluntat de vendre sopes enllaunades que no sabem com funcionen i que només podem consumir. Als programes que ens donen llibertat, se'ls va anomenar *free software*, tot i que en anglès *free* vol dir *lliure* i *gratis*. Moltes programadores viuen del software lliure i el 99% dels programes que fan funcionar Internet ho són.

WWW.GNU.ORG/PHILOSOPHY

DRETS D'AUTORIA, 'COPYRIGHT'?

El dret d'autoria és un conjunt de normes i principis que regula els drets moral (que inclou el reconeixement de l'autoria i el dret que l'obra es conservi en la seva integritat) i patrimonial que concedeix la llei a les autores per la creació d'una obra, sigui del tipus que sigui, publicada o no.

Per ordenar el dret de còpia d'aquestes obres, resulta necessari llicenciar-les. La llicència és el conjunt de condicions sota les quals l'autora decideix que la seva obra es pot fer servir. El *copyright* no permet compartir, copiar, distribuir o modificar les obres sense el consentiment de l'autora o, molt sovint, de les entitats que gestionen els drets de les autores.

Habitualment, es coneix el *copyleft* com a contraposició al *copyright*; no obstant això, les llicències *creative commons* són les llicències que es fan servir més en l'era digital. Les *creative commons* es basen en la idea que no tothom ha de voler exercir totes les restriccions a què obliga el *copyright* sobre la seva obra. Són les llicències de l'era digital, ja que l'essència d'Internet rau en copiar, enllaçar i compartir.

El *copyright*, habitualment, es fa servir com a excusa o estendard per promoure legislacions que permetin exercir un control sobre Internet.

WWW.WHOIS--X.NET

DG13^{/01} DELTEBRE

Tercera Jornada de conservació de llavors

CSO Lo Maset. C. Estació, 45

Lo grup de recerca i conservació de llavors La Granera del Graner de les Terres de l'Ebre ens convida a col·laborar en la conservació de llavors hortícules de varietats autòctones. Per este motiu, organitzen la tercera Jornada de conservació de llavors per fer arribar les varietats hortícules autòctones de la temporada primavera-estiu. La jornada constarà de tres parts: recollida de les llavors repartides per la temporada primavera-estiu l'any 2012. Iniciem, així, la conservació del banc propi de llavors a les Terres de l'Ebre. Repartiment de llavors de la temporada primavera-estiu per al 2013 entre les persones interessades en sembrar per renovar llavors i retornar-ne una part l'any següent. Elaboració col·lectiva d'un catàleg de plantes silvestres aprofitables (usos medicinals, alimentaris o altres fins). Compartirem els coneixements que tenim per elaborar el catàleg.

PROGRAMA PREVIST:

10h Arribada i benvinguda. 10:30h Recollida de llavors renovades per a la reserva de llavors de les Terres de l'Ebre. 12h Explicació de les varietats per la nova temporada i repartiment a les col·laboradores. 14h Dinar de pa i portar (portem alguna cosa cadascú i la compartim; porta els teus plats i coberts i hi haurà lloc a taula). 16:30h Elaboració conjunta del catàleg de plantes silvestres per a usos diversos. 18:30h Tancament de la jornada. Commemoració de La Diada de Mallorca.

DJ10^{/01}

BARCELONA

Concentració contra les lleis homòfobes i transfòbiques. No a la pena de mort per homosexualitat a Uganda

19h C. Sant Bartomeu, 2.
Organitza: Col·lectiu Gai de Barcelona

Xerrada 'Sobirania financera'

19h Aurea Social. C. Sardanya, 263, baixos. A càrrec de Susana Martin Belmonte. Economista i autora del llibre *Nada està perdido*, ens parlarà de com hauria de ser un nou sistema econòmic que es basés en la sobirania financera.

DV11^{/01}

BARCELONA

Presentació del llibre 'Del amor al amor. Derivas sobre amor, sexo y libertad en las relaciones humanas'

19h CSOA La Llamborda. C. Amílcar, 125
Després, recital poètic a càrrec de Los Bio-Lentos.

Presentació del llibre 'Construint la ciutat democràtica: El moviment veïnal durant el tardofranquisme i la transició'

19:30h Llibreria Aldarull
C. Torrent de l'Olla, 72.
A càrrec de diversos autors del llibre.
www.aldarull.org

DS12^{/01}

BARCELONA

Merkadillo punk a Can Batlló

12h a 20h
Presentació del llibre sobre els 25 anys d'El Lokal, tallers de manualitats i menjador vegà.

GRANOLLERS

Manifestació de suport a les treballadores d'Imesapi en lluita.
17h Plaça de la Corona.

DG13^{/01}

BARCELONA

MiniTroc: mercat d'intercanvi sense diners dedicat a la infància i a la maternitat

11h Iniciativa de Babàlia, amb la col·laboració de Cre-cre i mares diverses del Trocantoni i Trocasec.
Més info: www.xarxantoni.net

Trobada a la plaça de Sant Jaume de Barcelona

13h Text de Lluís M. Xirinacs per ser llegit i comentat: *La fal·làcia amagada en el referèndum d'autodeterminació*. El podeu obrir i desar si accediu a l'entrada de www.xirinacs.cat

SALLENT

Dinar pro publicació atemporal 'Pèsol Negre'

14h a l'Ateneu Popular Rocaus.
C. Santa Llúcia, 1.
Bo d'ajut solidari de 10 euros

DL14^{/01}

BARCELONA

Conspiració de la Infusió. Té i pastes prodetingudes 29-M
18h a 22h Cada dilluns a l'Ateneu Llibertari de Sants. C. Maria Victòria, 10. Plaça de Sants. Més info:
www.acciollibertariasants.wordpress.com

LES FRANQUESES

Manifestació de suport a les treballadores d'Imesapi en lluita
11h al carrer Primer Marquès de les Franqueses, davant de l'INEM.

DM15^{/01}

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Conferència: *Esperanto i Anarquisme*
18h a la Federació Comarcal de la CGT Carretera d'Espulgues, 46.
A càrrec de Jesús González. Exposició: *La llengua com a alliberament: L'Esperanto. Les cultures de la llibertat en l'anarquisme ibèric*. Fins al 22 de gener.

DC16^{/01}

BARCELONA

Concert solidari d'aniversari de la Fundació pel Desenvolupament Comunitari
21:30h Entitat d'economia social que promou eines de diàleg, participació, mediació i creació artística per afavorir la cohesió social. Concert amb Ignasi Terraza i Susana Sheiman. Més info:
www.concertsolidaridc.wordpress.com

LES FRANQUESES

Manifestació de suport a les treballadores d'Imesapi en lluita
17h a la plaça Santa Eulàlia

EL TEMPS

DIJOUS 10

La falca anticiclònica viurà el seu últim dia de predomini. Sol i valors de temperatura encara primaverals. Boirines.

DIVENDRES 11

Començaran a baixar les temperatures a les cotes altes del Pirineu. Núvols primers com a preludi de l'arribada de l'hivern.

DISSABTE 12

El front fred que obrirà les portes al brusc descens de temperatures ja afectarà el Pirineu, amb neu als 1.000 metres.

DIUMENGE 13

Dia inestable amb ruixats dispersos a les comarques de Girona i la costa central. Cota de neu dels 1.000 als 600 metres.

DILLUNS 14

La irrupció de fred provinent del nord d'Europa es reforçarà amb glaçades a totes les comarques i neu a 300 metres.

DIMARTS 15

Ambient gèlid. Glaçades generalitzades durant la nit i ruixats de neu a les comarques de muntanya. Cota de 300 metres.

inDirecta

TOMÁS MOYA/
FOTOPERIODISTES

«Les cooperatives de treball cada vegada són més importants als EUA»

Antoni Lluís Trobat
redaccio@directa.cat
@antonitrobat

L'historiador Howard Zinn ens va ensenyar que els Estats Units, a banda de ser el bressol del liberalisme, tenen una llarga tradició d'acció col·lectiva transformadora: des de l'abolició del treball esclavatge a les lluites pels drets civils, passant per Emma Goldman. Quina és la relació, avui, del moviment amb la política institucional?

Carlos Delclós: El treball quotidià i el comunisme són la base de l'activitat dels moviments socials nord-americans. Incidir en allò local, personal, operant des de l'autonomia dels col·lectius petits. La forma de relació acostuma a ser com a *lobby*, promovent iniciatives legislatives o referèndums com a expressió de lluites socials concretes. El votant crític sol fer costat a candidats minoritaris, sobretot del Partit Verd, o a l'ala esquerra dels demòcrates, en funció de la necessitat i les lògiques dels seus combats locals. En aquest sentit, l'excalcalde de Cleveland, Dennis Kucinich -que sempre s'ha oposat a l'ocupació de l'Iraq i que és l'únic polític obertament vegà-, i la senadora i activista anticorporacions Elizabeth Warren són els ponts de l'obamisme cap a l'esquerra alternativa.

Sembla que el sindicalisme combatiu -històricament cabdal- i les noves formes de resposta ciutadana han convergit. En quina situació es troben?

Certament, el SEIU (la central sindical més potent) està fent una tasca impor-

tant, fruit de complicitats amb el moviment Occupy (homologable al 15-M), per organitzar les treballadores precàries. El repte és el biosindicalisme: formes de solidaritat obrera que van més enllà de la negociació de les condicions laborals per centrar-se en intentar organitzar la producció. Les cooperatives de treball cada vegada són més importants, fins i tot en alguns estats del sud.

Esmentes el fenomen de les corporacions i el fet que han tingut un pes especial en aquests últimes eleccions a través del Super PAC. Què és exactament?

La figura del Super PAC (Political Action Committee) sorgeix arran del veredict del Tribunal Suprem dels EUA de 2010, pel qual les grans empreses i les persones

“Cal anar més enllà de la negociació de condicions laborals, el repte és organitzar la producció”

tenen el mateix dret a finançar econòmicament una campanya electoral. Són organitzacions privades, formades per corporacions, que recullen diners per a una candidatura sense la necessitat legal d'haver de declarar públicament qui són les donants ni quina quantitat donen. Demential! L'Aràbia Saudita pot donar el que vulgui a qui vulgui i ningú no ho sabrà. En aquests comicis, s'han gastat prop de 6.000 milions de dòlars, amb el resultat següent: el debat més degradat

de la història recent en termes de qualitat discursiva (pitjor que durant l'era Bush).

D'altra banda, el creixement del Tea Party ha encès moltes alarmes a Europa. Quina és la seva influència real?

El bloc demogràfic -tancat però creixent- que representen, d'una banda el que anomeno els *evangelistes sociòpates* (és a dir, la dreta fonamentalista protestant), i de l'altra, el seu moviment sociopolític, el *Tea Party* (que va més enllà dels límits històrics de la Christian Right), estan donant molts maldecaps als conservadors clàssics. Qualsevol candidat republicà necessita guanyar el seu vot per vèncer en unes primàries, però el seu discurs integrista és massa alienant per a l'elector mitjà, que fa temps que no és un WASP (White, Anglosaxon and Protestant) de valors tradicionals.

I quin escenari obre?

Podria conduir al trencament del Partit Republicà en dues formacions: una, composta pel magma evangelista, culturalment fonamentalista, i l'altra, la de la dreta *business* (allò que a la política principatina coneixem com a *sector negocis* per referir-nos als *lobbys pragmàtics* de determinats partits de l'*establishment*), que moderaria la seva imatge i advocaria per competir amb l'ala més conservadora dels demòcrates. Finalment, les dones, els negres, els hispans, els catòlics, els jueus i les persones LGTB, amb les seves identitats ben plurals agredides d'alguna manera per l'evangelisme extremista, han acabat donant la presidència novament a Barack Obama. ♦

Carlos Delclós

Sociòleg de la UPF
i expert en els EUA

D'identitat mestissa texana, catalana, asturiana i andalusa -com li agrada definir-se-, Carlos Delclós (Texas, 1982) és sociòleg, demògraf i investigador de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Aquest blocaire i activista llibertari crescut a Meyerland, un barri popular i progressista de Houston, amb majoria jueva, es va polititzar en la militància ecologista i antiracista en un moment històric clau per a tota una generació: “Veníem de les marxades alterglobalització de Seattle del 1999 i, el 2001, una setmana abans que comencés el primer any d'universitat, van caure les Torres Bessones!”. A-vui, participa a la Plataforma Mobilitzadora en Defensa de la Universitat Pública (PMDUP) i al moviment del 15-M.